

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Occupatio animae Jesu Christo crucifixo devotae.

Leroy, François

Pragae, 1666

Pars Prima. In qua præmittuntur incitamenta quædam, ad seriam atque constantem, circa Jesum crucifixum, exercitationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47123](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47123)

P A R S I.

*In qua præmittuntur incitamenta quedam ad se-
riam atque constantem circa Iesum crucifixum
exercitationem.*

C A P V T I.

lisetiam, qui in virtutis studio non parùm pro-
fecerint, eam occupationem utilem atque
necessariam esse.

§. I.

Quorundam in hac materia minùs probanda persuasio.

PRius quàm ad illud, quod hac pri-
mâ parte faciendum suscepi, aggrediar; ut
certa nimirum incitamenta proponam, qui-
bus ad assiduam divinæ passionis memoriam,
amorem, studium, imitationem extimule-
mur: amolienda nobis est hoc loco falsa
quædam, & (uti arbitror) in via spiritûs non parùm nociva
nonnullorum persuasio; qui frequentem illam, quam com-
mendamus in hoc opere, circa Christum passum, aut omni-
no circa sacram ipsius Humanitatem, exercitationem, eorum
tantùm arbitrantur esse propriam, qui spiritualem vitam mo-
dò aggressi, in ea rudes adhuc & imperfecti sint; quos utique
sanctis vitæ Christi ac passionis ejus imaginibus; earumque
virtu-

A

virtu-

virtutum exemplis, quæ nobis in sua Humanitate exhibuit, sensim ad majora ac diviniora provehi.

Serm. 23.
in Cant.

Qui verò jam paulùm ultra communem ac vulgarem virtutem progressi sint, aut in gradu aliquo perfectionis Christianæ constituti, hos jam non in istis Humanitatis Christi exercitijs, sed in sublimibus atque arcanis ipsius Divinitatis mysterijs esse distinquendos. Imò his potius expugnandas esse ex animo (quoad fieri poterit) universas, non modò ceterarum rerum corporearum, sed ipsius quoque Humanitatis Christi imagines; eò quòd & illæ impedimento sint, ad illud (ut Bernardus appellat) theoreticæ contemplationis arcenum, & intimam cum Divinitate conjunctionem aspiranti.

Nempe sacram Christi Humanitatem assidue habere præ oculis, complecti membra, palpate vulnera, & dulcibus circa hæc tenerisque sensibus affici; etsi ipsum id quidem & sanctum sit, nescio quid tamen carnale sapere: hisque occupatam hominis mentem ita teneri; ut ne omnibus denique exuta rerum corporatarum simulacris, nudæ adhæreat incommutabili veritati.

Serm. 20.
in Cant.

Compertum id S. Bernardo, viro (si quis alius) earum rerum experientissimo, qui quodam sermone planè ac disertè pronuntiat: istius modi, erga Christi carnem occupatum & defixum amorem, quo quis videlicet *Christo passio pie compatitur, compungitur & movetur facile ad memoriam eorum quæ pertulit, atque istius devotionis suavitate pascitur*, carnalem esse quodammodo; illius nimirum amoris respectu, quo non tam Verbum caro sapiat, quàm Verbum sapientia, Verbum justitia, Verbum veritas, &c. Ut proinde ei, qui meliora charismata æmuletur, omittendus sit ille quasi carnalis amor, & ad spiritalem divinioremque aspirandum: quemadmodum ait Apostolus: *Et, si cognovimus secundum carnem Christum: sed nunc jam non novimus.*

2. Cor. 5.

Et sa-

Et sanè nisi hæc circa Christi Domini Humanitatem occupatio, subtiliori ac puriori Dei contemplationi impedimento esset, non præciperent Theologiæ mysticæ Magistri ei, qui ad intimam contemplationem, & mysticam cum Deo conjunctionem admissus sit, exinaniendum esse fundum animæ, & deponendas esse omnes etiam rerum sanctorum imagines, & nudo atque indepicto intellectu, sive ab omnibus aliarum rerum formis vacuo, in suprema quadam nuditate ac paupertate spiritus, & omnium animæ facultatum silentio, ipsi Divinitati sinè medio adhærendum. Quos inter Ludovicus Blosius in præclara sua Institutione spirituali accuratè admonet; in actu mysticæ intimæque unionis cum Deo, destinandas quaslibet sanctas cogitationes & imagines, & memoriam quoque Dominicæ passionis deponendam: quòd hæc etiam medium aliquod constituat inter animam & Deum. Testaturque hoc ipsum experta B. Angela de Fulginio: sese videlicet in suprema extasi, & intimo lumeni boni complexu positam, non jam amplius meminisse Humanitatis Christi, aut ullius rei quæ formam habeat, sed simplici quodam intuitu (ut ipsa agebat) omnia videre, & nihil videre, solitam. Quo modo etiam docet B. Albertus Magnus, hanc esse hominis in hac vita subliorem perfectionem: *ita Deo uniri, ut tota anima cum omnibus potentijs suis & viribus in Dominum Deum suum sit collecta, ut unus fiat spiritus cum eo, & nihil meminerit nisi Deum, nihil sentiat vel intelligat nisi Deum, & omnes affectiones in amoris gaudio unita, in sola Conditoris fruitione suaviter quiescant.* Denique disertè tradunt nonnulli, ei qui ad Deum aliquantò propius accesserit, omittendam esse passionis Christi ejusque vulnerum, commentationem, neque jam (ut ajunt) de plagis ostiarijs cogitandum; quòd illud jam, saltem ex parte, affectus sit, quò illa conducit circa sacram Christi Humanitatem assumpta exercitatio.

Cap. 121

Vit. c. 6.

De adhar.

Deo c. 3.

De myst.

theol. c. 3.

p. 3, apud

Bonav.

23. q. 82.
a. 3. ad 2.

Quamobrem præclare etiam Doctor Angelicus: *Quæ pertinent ad Christi humanitatem* (inquit) *per modum cuiusdam manuductionis maximè devotionem excitant: cum tamen devotio principaliter circa ea, quæ sunt divinitatis, consistat.*

Philip. 3.

Aliæ nimirum sunt perfectorum propriæ, aut eorum, qui jam ad perfectionem propiùs aspirant, aliæ incipientium aut lentè adhuc proficientium exercitationes. Pœnitentiæ luctus, compaſſionis lachrymæ, mortificationis horror, quotidiana crucis studium, sancta & principiò opportuna sunt exercitia, sed velut tyronum atque imperfectorum in via spiritûs rudimenta: quibus ubi quispiam temporis aliquid, sub ipsa initia dependerit, porrò pergendum est, & ad altiora ac diviniora aspirandum. *Quæ retro sunt* (inquit Paulus) *obliviscens, ad ea verò quæ sunt priora extendens me ipsum.* In simplici ad Deum adhæſione, in amore puro ac defæcato, in rerum omnium corporalium ac sensibilibum transgressu, posita est animæ perfectio. Neque dubium esse potest, quin nudi ac puri amoris actus unicus sæpe pluris sit in oculis Dei, quàm centum impuri atque permixti, aut quàm plures alij, ex genere suo, naturæ aut notæ inferioris. In istis igitur nobilissimis ac divinissimis actibus singulariter exercendus est animus, in his studium omne ponendum, omnis industria collocanda.

Itaque & eos hoc loco audire videor, Christi crucifixi studiosum ascetam in hunc ferè modum compellantes: Quid usque langues circa infima, & in his quæ pridem esse te prætergressum oportuit, quasi rei summa in illis sit, tanto studio occuparis? In istius jugi summo vertice, in ista luce, in puro illo, quem vides, æthere situm est bonum tuum: & tu circa pedem montis oberras, & directo calle omisso, quo brevi tanquam compendio ad summa quæque possis eniti, eò per ambages, obliquosque flexus, & devios tramites contendis, & longo labore, non magno operæ pretio, circum-

circumversando & circumflectendo lassaris. Assumat denique anima tua pennas aquilæ, & sanctâ quadam libertate spiritus, trans omne quod divinitus non est, evecta, introeat in potentias Domini, & per mysticam adhesionem complexumque intimum, unus cum Deo spiritus effecta, prægestare incipiat Sanctorum in cœlo beatas delicias; qui utique nullis impressi formis istorum sensibilium, nullis cujusvis creatæ rei imaginibus occupati, intimè ipsi Divinitati & absque ullo modo adhærescunt. Sic illi.

Quorum oratio quid veri aut probi habeat, quid è contrario falso affine involvat, insequentibus disquirendum est: si id modò præfatus fuero; me dum unicuique hominum generi contendo necessariam esse seriam atque constantem circa Christum crucifixum exercitationem, nollem id præfidenter intelligi, de hac speciali à nobis tradita animæ devotæ occupatione; (quippe quam, plusculis levioribus ac minutioribus exercitijs constantem, in tyronum duntaxat gratiam, atque minùs in via spiritus exercitatorum conscribimus, aut eorum sanè quorum ea palato arriserint) sed quòd universè ad perfectionem, aut intimam cum Deo adhesionem aspiranti, aliqua circa IESU Christi passionem exercitatio assumenda & retinenda sit, verùm hæc vel illa pro cuiusq; genio, & cuiusque statui aut conditioni accommodata.

§. 2.

Aspirandum non esse ad contemplationis quietem, nisi per assiduam Christi patientis meditationem atque imitationem.

Sacratissima Christi Humanitas, sive eorum quæ dulcis Redemptor noster in carne gessit aut passus est, studiosa & crebra meditatio, ostium est quo introcatur ad ipsius divinita-

nitatem: neque temerè quisquam ad sublimem aliquem, contemplationis gradum ascendit, nisi qui se diu ac diligenter in Christi vita ac passione exercuerit. In quo pronuntiato ita generaliter posito, non arbitror ullum relictum esse controversiæ locum. Hoc quippe velut uno ore tradunt vitæ spiritualis magistri, etiam ij qui de Theologia mystica, (ut appellant) scripsere. Qui etiam illa Christi verba Ioannis 10. cap. *Ego sum ostium: per me si quis introierit, salvabitur, & ingredietur & egredietur, & pascua inveniet*; in hunc ferè sensum accipiunt: quasi quis per Christum ingrediarur, dum per mysteria Humanitatis eius, ad simplicem quandam Divinitatis eius contemplationem adducitur; egrediarur autem, dum vitæ ac mortis illius sanctissimis exemplis informatus, ad sancta opera virtutumque actiones descendit: & ita vitalia pascua, plenamque animæ satietatem invenit. Proferamus istorum Doctorum locos nonnullos, ex quibus certius eorum sententia dignoscatur. B. Albertus magnus, eo ipso libro qui suprâ laudatus est, alceram informans & manu ducens ad supremam cum Deo adhæsiōnem, ei sic præcipit inter cætera: *Deinde se totum intra se recipiat, nec aliud unquam objectum mente attendat, quàm Iesum Christum vulneratum; sicque per eum in eum, id est, per hominem in Deum, per vulnera humanitatis ad intima divinitatis sue, sedulò & obnixè contendat.*

*De adhar.
Deo c. 2.*

*Marg. spir.
p. 1.*

Ioannes Thaulerus à Blofio relatus ita loquitur: *Planè proxima purissimæque ad Deum pertingendi via hæc est; ut quis cum ingenti amore & gratitudine, Salvatoris intra se conversationem passionemque circumferat, atque illam moribus & vitâ, intus & foris exprimere curet, &c.* Et postea: *Neque enim aliquis (subdit) ad contemplationis quietem tutò aspirat, nisi via ista gradiatur. Nam Christi divinitas in illius humanitate abscondita est; & humanitas via quedam & janua est pertingendi ad divinitatem: sicut ipse Christus testatur, dicens: Ego sum*

sum via. Et rursum: Ego sum ostium: per me si quis introierit, salvabitur; & ingredietur in divinitatem, & egredietur in humanitatem meam; & utrobique pascua aeternae viriditatis, pulchritudinis atque felicitatis inveniet.

Ipse autem Blossius in eundem sensum ac poene verba idem inculcat frequentissimè. In speculo quippe spirituali ita loquitur: *Humanitas Christi via & janua est, quæ ad divinitatem pertingitur: nec aliquis ad sublimioris contemplationis quietem divinamque unionem tutò aspirat, nisi virtutes Christi sanctissimas diligenter imitari, & amabilem humanitatis ejus imaginem, animæ suæ per devotam imitationem imprimere conetur.* In tabella autem spirituali: *Ante omnia (inquit) recolles gratiâ mente, illa quæ pro te fecit ac pertulit clementissimus Iesus, & imitaberis pro modulo tuo sanctissimas virtutes ejus. Sanè, nisi tu amabilem humanitatis Christi imaginem, per devota exercitia & humilem imitationem, studueris animæ tuæ imprimere, frustra ad divinitatis ejus eximiam sapidamque cognitionem aspiras: nam humanitas vera via & janua est ad divinitatem.* Quibus similia crebrò repetit in alijs suis opusculis, nominatim in aurea illa institutione spirituali; ex qua inferiùs nonnulla delibabimus. Idem apud eundem docet Joannes Rusbrochius, & alij.

Estque illud hoc loco commemorabile, quod de Henrico Sufone, ex Ordine sancti Dominici viro sanctissimo, in ipsius vita proditur: cum sub initia spiritualis vitæ, sublimiorum quæ ad ipsam divinitatem pertinent, commentatione unice teneretur, reprehensum ab ipso Deo esse, quod his adeò insisteret, prætermisâ Filij Dei passione, cum tamen hæc sit ostium, per quod ad illa introeatur. Quapropter postea tum suo edoctus experimento, tum ipsâ dictante aeternâ Dei sapientiâ. scripsit: *Compendiosissimam viam ad salutem & perfectionem, esse contemplationem & amorem Christi patientis & attriti in humanitate.*

Verun-

Veruntamen plus audeat Seraphicus Doctor Bonaventura, qui eum alibi non semel ut receptum dogma posuisset; per ostium Humanitatis Christi intrandum esse ad ejus Divinitatem; demum in stimulo divini amoris eò prorumpit, ut dicat: *Quicumque ad contemplationis quietem & dulcedinem, nisi per illud ostium voluerit intrare, furem se reputet & latronem.* Nimirum ut si invito Deo in ejus bona ac dona involet, aut ea saltem alio titulo aut modo; quam ea Dominus donare intendat, usurpet.

Id igitur hoc loco ante omnia constitutum sit, & pro certo habendum: sanctissimam Christi Humanitatem in sensu quem proposuimus, viam esse ad ejus Divinitatem; & (si de consuetra loquamur Dei providentia) neminem ad præclarum aliquem divinæ, seu contemplationis, seu unionis amorisve mystici gradum admitti, nisi qui antea in Christi vita ac passione commeditanda, ejusque divinis virtutibus imitatione exprimendis, multum studij atque operæ posuerit. Quippe quemadmodum, ex universè recepto principio, ab imperfectis ad perfecta procedimus, & ab corporalibus ad incorporea, ab sensibilibus ad intelligibilia, gradum facimus: ita per humana Salvatoris nostri ad ejus divina traducimur. Et, cum eadem via perinde serviat ultro citroque comitantibus; velut Divinitas ad nos per Christum, sive per sacratissimam ejus Humanitatem ineffabili modo descendit: sic nos per eandem ad ipsum Deum ascendere, & facili foelicique compendio, ad ipsam in sese Divinitatem degustandam reduci quodammodo debemus.

§. 3.

Non solis incipientibus aut imperfectis eam occupationem commendatam esse debere.

Quamobrem quicumque spiritualis esse desiderat, & ad gradum aliquem Christianæ virtutis ac perfectionis pertinge-

tingere; is sese sedulò circa Christum crucifixum occupet, & in ejus vita ac passione exerceat: certus eam artem atque studium (si quis id seriò constantèrque sequi instituat) sectatorem suum ad supremam statùs Evangelici absolutionem ac perfectionem rectà conducere.

Quòd si quemquam Deus sibi propiùs adjungere, atque ad sublimem contemplationis gradum provehere decrevit; is ad eò sciat sese hac ratione regiam ac tutam eò perveniendi viam insistere; & cùm tempus fuerit, non labore suo, sed proprio Dei beneficio, aliùs sublevandum ac provehendum esse. Sin autem in gradu inferiori statùque communi relinquendus est, pergat is proinde in arrepto studio, atque in jam suscepta Christi crucifixi disciplina; eòq; pacto ad summam Christianæ vitæ, eamque solidam atque germanam perfectionem nitatur, quam satis constet in excelsis potiùs heroicisque virtutibus, atque in primis in amore Dei casto, puro, forti sitam esse, quàm in Dei donis singularibus & extraordinarijs, aut quamlibet sublimi rerum divinarum contemplatione. Nulla autem est Christianæ virtutis excelsitas, cujus non præclara atque efficacia documenta eluceant, in Domini nostri passione.

Cùm & alioqui res magni sit plena periculi, sive ultro sese in Sponsi cœlestis intimam familiaritatem ingerere, sive ad eam sanè vià aliã, quàm exactã virtutum Christi crucifixi imitatione grassari.

Quare neque ijs, qui gradum aliquem sive perfectionis Evangelicæ, sive etiam divinæ econtemplationis assecuti sint, eam circa Christum crucifixum occupationem omittendam esse, etiam paulò antè à nobis proposita mysticorum Doctorum svadet autoritas: quando eis præsertim convenit, per Christum ingredi atque egredi, quemadmodum illi exposuere.

Cæterum, quæ strictim ac breviter præsentì paragrafo

B

dixi-

diximus, consequentibus capitibus paulò explicatiùs tradenda sunt. Nam cum non parùm sit periculi, ne contraria persuasio nonnullis imponat incautiorebus, eosque prætentâ præstantioris boni specie, à recta via perfectionis abducatur; placuit rem omnem operosiùs discutere, & istam, tanquam asceticam prolusionem præmittere; in qua, contra quam nonnulli volunt, efficaciter (nì fallor) demonstrabitur; assiduam animi circa Christi vitam ac passionem occupationem, & incipientibus viam spiritùs, esse omnino necessariam, & proficientibus studiosè retinendam, & perfectis quoque, atque (si ita vis) ad sublimem etiam Dei contemplationem unionemque mysticam evectis, non esse penitus abijciendam.

C A P V T II.

Passionem Christi piè recogitatam, ad divini amoris perfectionem suam contemplationem adducere.

§. I.

Passionem Christi piè meditationi subjectam, cujusvis sancta affectionis materiam præbere.

Primo igitur loco illud generatim ponatur: nullam esse sanctam affectionem animi, nullum quamvis præclaræ & excellentis virtutis exercitium, ad quod contemplantis cor non permoveat, piè recogitata passio Salvatoris. Quemadmodum enim (ut eleganter disputat S. Cyrillus Ierolymitanus) veris tempore una pluvia in terram descendit, & rosam quidem rubram efficit, album lilium, purpureum hyacinthum; & sic pro variâ cujusque plantæ conditione, in varios succos, colores, odoresque vertitur: ita una passionis

Cyech. 9.

nis Christi meditatio, in his qui peccatis obligati adhuc tenentur, sanctum Dei timorem, horrorem peccati, compunctionem cordis, poenitentiae lachrymas; in ijs vero, qui serio ad Deum conversi, in via spiritus jam proficere coeperint, contemptum saeculi, deliciarum fugam, severitatis amorem, continentiae, humilitatis, patientiae studium; at in his qui ultra progressi, Deo jam intimius ac familiarius adhaerint, pacem animi, ac gaudium spiritus in quibusvis animi corporisve afflictionibus, amorem purum ac fortem, omnimodam sui sub Dei nutus subiectionem, ardens desiderium assimilandi se Christo, ac tandem perfectam in ipsum Christum transformationem parit; atque in singulis pro cuiusque captu ac genio se attemperans, prout cuique opus aut usus est, in varios se colores & formas, in omnigenos inquam effectus affectusve convertit.

Hic etenim nominatim valet, quod universè tradit Seneca: *Non est quod mireris, ex eadem materia suis quemque studijs apta colligere. In eodem prato bos herbam querit, canis leporem, ciconia lacertum.* Ita hinc quippe in eodem prato, seu magis in eodem monte Calvariae, ille compunctionem cordis aut pias animi condolentis lachrymas, iste in adversis fortitudinem & constantiam, alius sanctum & castum amorem, postremus intimae contemplationis quietem quarit & invenit; & quasi ex florum istius subnaescentium amantissima varietate, quisque quod amaverit, carpit; seu potius unum illum florem, IESUM nimirum Nazarenum crucifixum, in usus suos spirituales, quemadmodum quisque animo affectus & comparatus est, variè convertit. Quamobrem praeclarè & huic loco consentaneè B. Albertus Magnus, agens de Christo, qui se florem campi dixerit; eundem ait non uno modo florere in campo Ecclesiae, sed rubere in Martyribus, virere in Confessoribus, candescere in Virginitibus, pallere in poenitentibus, nigrescere in humilibus, ru-

Ep. 108.

L. 12. de
laud. Mar.
cap. 4.

tilare in Doctoribus, &c. Quasi flos ille de crucis stipite in Calvaria colle progerminans, in se uno florum univerforum varietatem præferat, idem rosa, idem lilium, idem viola, caltha, hyacinthus; quemlibet nimirum ad nostra commoda tanquam colorem, ac vultum aut speciem induens, eamque cujusvis indoli, ingenio, sensibus accomodatam.

Unde etiam S. Bonaventura disertè negat, ullum hominem, in quocunque gradu aut statu sit, posse se à consideranda Christi passione excusare: *quia nullus est* (inquit) *qui non inveniatur in hac arbore* (id est, in palma crucis, de qua loquebatur) *suavissimum fructum & sufficiens nutrimentum.* Quod deinde demonstrat, discurrens per quinque diversos status hominum: *Si peccator es* (inquiens) *considera illam, ad peccatum detestandum.* *Si penitens, ad exemplum penitentia.* *Si proficiens, ad ejus effectus rimandum & ruminandum.* *Si perfectus, ad totum te in illam transformandum.* *Si in justitia consummatus, ad Dei dilectionem & dignationem erga nos admirandum.* Tum graviter denique concludit: *Nullus ergo se excuset, quin hic inveniatur pabulum suum; quin hic inveniatur portum, domicilium & centrum suum.*

Quibus consentaneè Fulvius Androtius noster: *Passio aut crux Christi* (inquit) *est arbor vite in medio Paradisi sanctæ Ecclesiæ; in qua alij sunt rami sublimes & in cælum erecti, alij humum versus depressi:* atque sublimes ait esse pro mentibus excelsis, quæ sublimiore divinarum perfectionum contemplatione pascuntur; humiliores autem ijs inservire, qui etiamnum in spiritu parvi sunt, & solâ passionis Christi memoriâ, aut turpitudinis peccatorum suorum meditatione, tenentur. Quasi arbor crucis similis sit illi, quam olim vidit Nabuchodonosor, de cujus fructibus non solum pascabantur bestia terræ; sed & volucres cæli (id est mentes sublimes, & cælestium contemplationi affvetæ) conversabantur in ramis ejus.

Quapro-

Quapropter dubitandum non est, tum aliorum pi-
rum sensuum, tum sublimis etiam contemplationis & sancti
amoris copiosam materiam in Christi passione reperiri;
prout nunc jam à nobis accuratius demonstrandum est.

§. 2.

*Hanc ipsam circa Christum passum exercitationem, ad in-
flammandum cor amore Dei, vim principalem habere.*

Cave enim putes, cum summa Christianæ virritis in pu-
ro Dei amore posita sit, hujus tibi causas ac rationes,
in hoc tam præstanti argumento desore. *Ubi enim, quæso, p. 1. Scim.*
(ut S. Benaventura loquitur) *magis apparet diffusio bonitatis c. 4.*
divinæ, & clementiæ dulcissimi & amantissimi Dei & Domini
nostri Iesu Christi, quàm in passione sua? Ubi magis sapit a-
manti supereminens dulcedo divini cordis? Aut quæ uspiã
potentior amoris illecebra, (quam diu quidem in isto cor-
pore peregrinamur à Domino) quàm in illo divinæ charita-
tis incomprehensibili prodigio, in verbo Dei non tantum
abbreviato, sed etiam exinanito & exhausto propter nos;
in Deo depresso & humiliato usque ad formam vermis, &
mortem crucis; in illa demum fornace amoris & charita-
tis, in corde inquam Iesu Christi, amore nostri, vulnerati &
crucifixi.

Hinc sumas licet amori tuo pabula; hinc sanctæ ebrie-
tatis & internæ suavitatis materiam; hinc (si quando te fo-
por divinæ contemplationis occupaverit) locum inveni
spiritualis quieris. Neque enim, post ipsum divinitatis fi-
num, intra quem quiete imperturbabili perfruuntur beate
mentes, invenies lectulum suaviolem, in quo dormiens si-
leat, & somno suo requiescat contemplatrix anima, quàm
apertum latus & vulneratum cor Salvatoris: quod etiam
eam

eam ob rem (uti pluribus infra videbimus) à B. Petro de Alcantara, congruenti phrasi, *Sepultura peregrinorum*, est appellatum. Quod item confirmat Seraphicus Doctor Bonaventura, dum de hac ipsa abstractione mentis, & spiritus elevatione agens, in hunc modum loquitur: *Iam* (scilicet

P. 1. *Serm.*
6. 7.

egregius patientis Christi contemplator) *solus cum solo conversatur: & circa divinos honores, circa aeternas divitias, circa immensas Dei delicias negotiatur, in praedicta passione, anima delicata: ibi habitat, ibi requiescit; in Domino suo dulcoratur cor; liquefit pectus; mens supra se elevatur; inebriatur anima spiritualibus delicijs, & in eis sepelitur.* Sic ille. Qui proinde alibi, rem istam ex suo sensu, & velut proprio experimento definiens: *Nilil scio* (ait) *in hoc mundo, quod tantum ad caelestia contemplanda elevet, tantum ad Deum sapiendum illuminet, sicut passio Iesu Christi.* Audiatur & hic [omissis alijs qui in decursu referentur] mellifluus Bernardus, dum ita loquitur in rem nostram: *Super omnia, inquam, reddit amabilem te mihi, bone Iesu, calix quem bibisti, opus redemptionis nostrae.* *Hoc omnino amorem nostrum facile vendicat totum sibi. Hoc, inquam, est, quod nostram devotionem & blandius allicit, & justius exigit, & arctius stringit, & afficit vehementius.* Vides etiam ex Bernardi sensu, Christum IESUM in passione sua super omnia reddi amabilem; atque, hanc proinde, contemplantis mentem præ reliquis omnibus ad divinum amorem inflammare?

P. 1. *Serm.*
cap. 12.

Serm. 20.
in Cant.

Vit. c. 13.

Et quam aliam ob causam, amabo, sanctissimo Patri Francisco in illo viso mirabili, quo vulnerum Christi sacra stigmata ipsius carni impressa sunt, Seraphini species, simul crucifixa, simul ignita apparuit; nisi ut intelligeretur, IESUM crucifixum fontem esse divinae charitatis, indeque ardores Seraphicos, inde flammam atque incendia, quibus mens in Deum colliquescat, esse petenda?

Hoc ipsum denique divinitus S. Mechtildi monstratum est.

est. Quæ feriâ 5. majoris hebdomadæ, sub initium Missæ, ad illa verba: *Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Iesu Christi;* visa est sibi videre in medio Ecclesiæ arborem proceram & excelsam, quæ Domini crucem ac passionem repræsenteret; ex cuius ramis, quasi totidem ardentes lampades, religata pendebant; corda Christum amantium; quarum etiam lampadum flamma oleoso succo alebatur ex eadem arbore promanante. Quo quidem viso significari intellexit: Christi passionem optimam esse sancti amoris materiam, nec esse quicquam quod humanum cor magis vulneret & inflammet amore, quàm diligentem atque intimam Christi pro nobis passi & crucifixi contemplationem.

Non igitur cum te ad frequentem, imò assiduam passionis Christi commentationem invito, perpetuò hæreere te velim in luctu & squalore pœnitentiæ, non assiduo mœrore confici in recogitatione præteritorum annorum tuorum; neque rursus semper ad pedem crucis pectus tundere, & planctu amaro lugere mortem Unigeniti. Sint ista, si placeat, eorum qui recens ad Deum conversi sunt, aut etiam rudiorum exercitia. Sed ut hinc habeas quorumvis sanctorum affectuum materiam, robustæ virtutis magisteria, & quamlibet sublimis contemplationis argumenta. Omitto [quando res & tempus ita postulat] timores & dolores anxios, vacæ sancti amoris dulcedini, gaude & exulta in Deo Iesu tuo. Et quoniam, ut suprâ ajebas cum S. Bernardo, illa erga Christi carnem affectio, quæ quis repræsenterat sibi patientis Salvatoris imagine, facillè compungitur animo, & sensibilis istius devotionis suavitate pascitur; quodammodo carnalis amor est; Sapiat tibi jam in carne Christi, Dei bonitas; sapientia, justitia, & reliquæ divinæ perfectiones; quarum in Christi passione, si uspiam, expressa elucent argumenta. Nam neque ei Verbum ut Caro sapit, opinor, qui solidarum virtutum [quas in Christi vita ac morte

Serm. 43.
in Cant.

morte habet ad imitandum propositas] ardenti studio tene-
tur, & quasi gustu atque sapore delectatur: aut ipse Bernar-
dus adhuc carnaliter, & non spiritualiter amabat, cum in
alio sermone diceret; se semper in corde ac memoria reti-
nere anxietates & amaritudines Domini sui, & in his sibi
constituisset iustitiæ perfectionem, plenitudinem scien-
tiæ, &c. Qui etiam ut admonet nos, se istic & quandam
sanctæ contemplationis quietem, & divini amoris refectio-
nem invenire: *Non requiro*, subjungit, sicut Sponsa, *ubi cu-
bet in meridie, quem letus amplector mea inter ubera commo-
rantem: non requiro ubi pascat in meridie, quem intueor Sal-
vatorem in cruce.* Quam rem etiam pluribus, ex ipso Ber-
nardo aliisque Patribus demonstrabimus parte tertiâ; ubi
proponemus interiorem animæ circa Crucifixum; per actus
virtutum Theologicarum, occupationem.

§. 3.

*Amorem Dei solidum ac fortem, ex Christi patientis
exemplis petendum & desumendum esse.*

VERùm illud hoc loco adjungendum est: cum suprema
virtutis absolutio, aut perfectio hominis Christiani,
non in quocunque Dei amore, sed in charitate sincera ac
forti atque robusta consistat; hanc non posse meliùs, certiùs,
securiùs acquiri, quàm assiduâ circa Christum passum
occupatione & exercitatione.

Sunt enim fortasse non pauci, qui amoris divini no-
men usque crepent ac ore commendent, qui re ipsâ vim pu-
ri amoris & ipsam quasi energiam, aut in quo illius perfe-
ctio sita sit, nesciant. Genuinus ille sincerus ac purus Dei
amor (& quod hinc consequens est, apex ac consummatio
spiritualis vitæ) non in aliqua intimorum affectuum teneri-
tudi-

tudine situs est, non in divinis solatijs aut dulcedine spiri-
tuali; non etiam in pijs lacrymis, quæ potius tironum in-
via spiritus sunt illecebræ; sed neque (quod fortè mireris)
in rædio rerum præsentis sæculi, in desiderio divinæ visio-
nis atque complexûs, non in assidua præsentis Dei memo-
ria, non in orandi assiduitate, non denique in ipsâ quiete
divinæ contemplationis. His quippe omnibus, si solitariè
& seorsum ab ijs, quæ mox dicturus sum, spectentur; ad-
misceri potest quædam impuritas, privatus amor, & aliqua
[quod ajunt] suiipsius exquisitio.

In quo igitur (inquies) illa perfectio, illa summitas &
quasi apex sancti amoris consistit? In hoc, ut pro Dei crea-
toris ac redemptoris tui amore ac reverentia, perfectè te-
metipsum abneges in omnibus, ut teipsum teipso expro-
pries, ut nullâ re prorsus, etiam sanctâ ac spiritali, sensum
tuum aut gustum exquiras, sed nudum ac purum Dei bene-
placitum in omnibus, sive prospera sint sive adversa, sive
amara sive dulcia, unicè & æqualiter attendas. Sive, [uti
loquitur libellus de imitatione Christi] *in offerendo te ex to-
to corde tuo voluntati divinæ, non quærendo quæ tua sunt, nec
in parvo nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate: ita
ut unâ æquali facie, in gratiarum actione permanear, inter pro-
spera & contraria, omnia æquâ lance pensando.* L. 3. c. 29.

Ille verè ac purè Deum amat, qui, solo ipsius divinæ
gloriæ studio, ei servire vult omnino gratis, & absque ul-
lius, sive temporalis, sive etiam æterni solatij stipendio; qui
eligit potius pro illo pati, quàm vel beatis frui cœli gaudijs,
itâque animo comparatus est, ut (si ita ferret Dei voluntas)
libenter sufferrer etiam æternos cruciatus; quòd ejus divi-
num beneplacitum majorèmq; gloriam, cuicumque suo
bono anteferat, etiam æternæ suæ felicitati, denique, ut
verbis alijs, rem tamen eandem explicem, is purè, sincerè,
atque robustè Deum amat, qui non tantùm fert patienter,

C

sed

sed etiam hilariter tollit crucem suam, neque illam duntaxat exteriorem, paupertatem, morbos, vexationes, dolores, damna, injurias, contumelias; verum etiam interiorem, hoc est animi desolationem, ariditatem spiritus, mentis tenebras, cordis duritiam, derelictionem spiritualem, & alia interna cruciamenta, quibus solet Deus fideles suos & fortes amicos probare atque exercere; qui amat affligi, derelinqui, contemni, atque etiam ut lutum conculcari; qui nudus omnino, omnino nudum IESUM sequitur ad montem Calvariae, & ad mortem; mortem autem crucis; qui eadem cum illo sentiens, eademque cum illo amans, eademque desiderans, sibi mortuus in illo solo vivit, in eadem ejus imaginem perfecte transformatus.

Quod si vis perfecti amoris in hac absoluta suimet abnegatione & plena humanae voluntatis in divinum beneplacitum transfusione sita est: ubi, quaeso, horum speculum illustrius invenias, quam in passione ac morte Christi? aut in qua Schola citius aut securius condiscas prima ista ac summa Christianae virtutis ac perfectionis principia, quam in monte Calvariae, Crucifixo de crucis cathedra divinam illam Philosophiam clarissimè docente, & non tam verbo quam exemplo illustrissimo, ad eam nos quasi manuducente? *Hanc enim sapientiam* (inquit Thaulerus) *non in Parisiorum Gymnasis, sed in Christi passione discimus.* Ex hoc mirum exemplari re & facto ipso discere debes, in quo posita sit puri ac fortis amoris absolutio; & intrando in cor boni Iesu, in profunda quadam solitudine & amaritudine summa à Deo Patre derelicti, ad hujus sanctuarij pondus, amoris tui vim ac perfectionem aestimare.

Sanè vera perfectio (inquit modò dicta confirmans magnus spiritualis vitae Magister Ludovicus Blosius) *non in perceptione magna dulcedinis, neque in consolationum affluentia consistit: sed in hoc sita est, ut quis se & omnia pro Dei amore relin-*

relinquat, se verè abneget atque mortificet, & voluntate propria in voluntatem Dei integrè transfusâ, liber tranquillûsq; in omnibus quæ sibi eveniunt, permaneat ac Deo adhareat, unus spiritus cum Deo effectus. Dixerat autem superius ad hanc integram hominis abnegationem requiri; ut, neque in tempore, neque in aternitate aliquid suum querat; sed omni proprietate rejectâ, se prorsus seipso spoliât privetque, & sibi rebusque omnibus ita moriatur, ac si nunquam creatus fuisset. Ibid. cap. 2.

Juvat denique audire hoc loco summum mysticæ unionis patronum Joannem Thaulerum, eâ super re sic differentem: *Quamvis excellentissimum utilissimûque exercitium, quod quidem in hac vita mortali habere quis possit, sit intrinsicè in spiritûs unitate cum Deo quiescere & operari: huic tamen immorari non oportet. Etenim aliud adhuc longè excellentius utiliusque exercitium est, in quo nimirum à Deo probamur & exercemur: & hoc est resignatio in perpetuo continuôque languore, in sterilitate, obscuritate, & paupertate spiritûs. Sic ille.* Ep. 9.

Ad hunc arduum atque sublimem Christianæ virtutis & perfectionis verticem, qui se evasisse meritò sibi persuaserit; is jam, per melicet, laboriosum istud circa Christi carnem, ejusque sanctissimas actiones ac passiones, studium atque exercitationem omittat, omnem etiam, si placet, ex animo suo (quanquam neque ista in sequentibus concessurus sum) non tantùm rerum cæterarum sensibilium, sed etiam ipsius sacratissimæ Christi Humanitatis expungat. imaginem, perfruatur quodam sancto otio, & in solis divinitatis mysterijs, atque intima & sinè medio ejus contemplatione occupetur. Qui verò (quod Sancti, etiam summi qui que, fecère) etiamnum se in imperfectis numerat, qui in se invenit, atque agnoscit, non pauca quæ corrigat, quæ mortificet aut refecet, quæ conformet aut expoliat; is neque oculos de summo illo exemplari, neque manum tollat

tabula, aut (quod huic loco magis convenit) à ferro seu scalpro absteineat; sed attentà Christi crucifixi contemplatione, ad ejus formam & imaginem sese componat perficiatque: ne si fortè nondum satis instructus virtutibus, aut in perfectæ abnegationis studio minùs exercitatus, ad altiora aspiraverit, multis ac gravibus in via spiritùs obnoxius sit periculis. quam rem (uti momenti permagni est in proposito) proximo capite aliquanto impensius pertractabimus.

C A P U T III.

Rem esse periculi plenissimam, præpropere omisso Christum crucifixum imitandi studio, sublimiores & insolitas divinæ contemplationis vias affectare.

EQuidem hac in re triplex potissimùm, & undequaq; grave, periculum deprehendo: primum, ab occulta superbia; alterum, ab amore proprio spirituali; postremum, à solidarum virtutum inopia atque vacuitate: de quorum singulis ordine suo differendum est.

§. I.

Eos qui præfestinè altiora illa affectant, ad id plerumquè occultà superbià duci.

PRimum igitur hoc loco satisque obvium periculum esse potest ab occulta superbia; dum quis aliquantum progressus in via spiritùs, & à noxis consuetis se abstinens, fortassis etiam (ut fieri amat sub initia) nonnullis divinis illecebris, solatiisque cœlestibus lactatus, eò confestim ad astruosiores & paucis cognitias contemplandi vias aspirat, quòd perfectum se jam existimet, dignumque quem Deus magis inti-

intimâ dignetur familiaritate: certè tritas illas meditandi atque operosius discurrendi rationes, omnemque adeò circa Christi vitam & cruciatûs occupationem, minùs jam sibi convenire; quòd eæ artes tyronum propria atque incipientium sint, ultra quos ipse jam evaserit, summis propior effectus.

Quam ego occultam superbiam appello, quòd eum, qui eo teneatur morbo, ipsa lateat; cum interim aperta sit per sese, & manifestum indicium, hominem, non (uti sibi blandè persuadet) ad perfectionem pervenisse, sed magnis adhuc animæ morbis, & (ut cum antiquo quodam hoc dicam) intercutibus vitijs, laborare.

Agell. l. 13. cap. 3.

Proprium quippe perfectorum est, ut (quod speciatim de S. Francisco legimus) humilitatis amore, sese in imperfectis, imò in numero peccatorum habeant, seseque indignos acceptis jam Dei donis existiment; multò minùs ut, rara, insveta, & paucissimis concessa affectent. Memirunt etenim præcepti Magistri nostri, quo invitati ad nuptias, consistere monemur in loco novissimo, dum superius jubeamur ascendere. Sciunt, sanctæ humilitatis ac demissionis studium, quovis eventu atque occasione, Deo semper esse placitum, & securam ad Deum atque divina viam munire: vias autem illas retrusiores, quæ sublimiores ac diviniore videantur, plerumque incertas, sæpe etiam grandibus periculis opportunas esse, nec rarò (quod nunc condecimus) occultæ superbix, & amoris proprio subtilissimo, materiam ac pabulum præbere. Proinde salubriter

hic præcipere S. Bernardum: *Oportet namque humiliter sentire de se nitentem ad altiora, ne dum supra se attollitur, cadat in Cant. à se, nisi in se firmiter per veram humilitatem fuerit solidatus.* Quibus affinia sunt illa sapientiæ verba apud Henricum Susonem: *Nemo potest ad divinitatis meæ celsitudinem atque ad insolitam pertingere suavitatem, nisi antè per humanitatis meæ ducam*

Dial. c. 2.

duca-

Instit. spir. cap. 6.
 ducatur amaritudinem. Nam quò quispiam sine hac altius ascendere nititur, eò profundius prolabetur. Et illa Abbatis Bloisij: Frustra sanè asceta aspirat ad mysticam germanamque contemplationem, si se exercere non vult in meditatione passionis Dominicae, ac verà humilitate. Nam nisi illam profundamento habeat, quò per contemplationem altius ascendere perentaverit, eò profundius corruet. Sic illi.

Ex quibus apparet, quanti ea res sit periculi; eoque studiosius esse cavendam, quò facilius incautis potest obrepere.

Philip. 3. L. 24. Mor. cap. 13.
 Neque enim, ut indicabamus, quidquam est; factu proclivius, quàm ut ijs, qui jam nonnihil in via spiritali processerint, aut sensum aliquem rerum divinarum acceperint, imponat blanda persuasio, ut contrà quàm de se sentiebat Apostolus, arbitrentur se jam comprehendiſſe, aut perfectos esse. Nam, ut sapienter admonet S. Gregorius: *Plerumque in eo quisque conversus labitur, quod dum quibusdam donis gratia, dulcedine inchoationis, excipitur, consummationem accepisse se perfectionis arbitrat; & plenitudinis consummationem aestimat, qua adhuc blandimenta esse inchoationis ignorat.* Atqui oppositâ, me autore, viâ procedet, quisquis periculi securus esse voluerit.

Rara enim avis est in terris, rarus (mihi crede) homo perfectus: rarus, qui seipsum non omni duntaxat carnali aut terreno affectu, sed omni etiam (uti loquuntur) sui proprietate exiit; qui mundo mortuus, mundo crucifixus, & cum Christo cruci confixus sit; qui demum ad eam mentis & corporis puritatem pervenerit, ut non indecorè ad oris divini osculum, & intimos illos aspirare possit amplexus. Quanquam neque qui hujusmodi sit, continuo aut sponte suâ, in arcanum Regis coelestis cubiculum irruet, sed indignum sese omni Dei domo sentiens, foris stabit verecundè excubans, expectansque, si quando jubeatur ad interiora.
 succe-

succedere. Eò quippe quisque humilior est, quo sanctior: & potius eligit securâ humilitate Deo placere, quàm vel temerariâ curiositate, vel periculosâ familiaritate, ad eum propiùs accedere.

Attende hîc Sponsæ verecundiam: *Introduxit me Rex* Cant. 1.
(inquit) *in cellam vinariam.* Non audet Sponsa, nisi ipso Et 2.
Rege ac Sponso introducente, intrare in cellam vinariam, in secretas charitatis apothecas; & tu in illas invocatus te ingeres, & promptuariâ divinæ dulcedinis, paucis & intimis familiarium reposita ac reservata, perrumpes? Singularissimum Dei donum est, arcana ac pura Dei contemplatio; neque humano studio, diligentia, industria (etiam cum consuetis divinæ gratiæ subsidijs) parari solet; sed Dei liberalitate & favore extraordinario, & paucis omnino, conceditur. Proindèque hoc ipsum argumentum tractans S. Bernardus, aliique Patres relati à P. Thoma à Iesu in opere de contemplatione divina, rectissimè admonent: neque omnes qui perfecti sint, ad sublimem illam divinæ contemplationis formam locari; neque hoc ipso quod ad illam, quisquam eleveltur & admittitur, hoc ipso, inquam, censendum esse perfectum. Li 1. c. 9. Indicatque itidem S. Terefia subinde In Vita sua cap. 22.
ad specialem Dei familiaritatem vocari animam nondum virtute perfectam. Id ita agente paternâ videlicet Dei providentiâ; ut & se Dominum donorum suorum ostendat; & ij qui jam perfecti videntur, in Dei donis non extollantur, nec ea attribuant suis meritis: quippe quæ videant, aut alijs dignioribus negari, aut etiam minus dignis concedi. Et qui miuùs perfectos se sentiunt, dum se donis acceptis omnino indignos agnoscunt, hoc securiùs se in sancta humilitate contineant, & ad sincerum ac purum munificentissimi largitoris amorem magis accendantur. Ita in utrisque conservatur sanctæ humilitatis studium, sinè quo esset inutilis, imò perniciosâ, quantumvis sublimis Dei contemplatio.

Ex

Ex his autem & illud ulterius conficitur, quod & per se plurimum interest, & apprimè facit ad rem præsentem: perfectionem vitæ spiritualis in sublimi illa Dei contemplatione non consistere, sed neque illius jam acquisitæ, hoc certum pignus aut signum esse; cum, ut modò vidimus, subinde ad donum divinæ contemplationis eleventur, qui adhuc in vita spiritali imperfecti sint, idèmq; multis negetur, qui sint perfecti.

§. 2.

In eo negotio non raro amorem proprium, & privatam sui acquisitionem latere.

Alterum periculum est ab amore proprio spiritali. Quo nomine eum animi affectum intelligo, quo quis res etiam spirituales ac sanctas, ipsaque etiam gratiæ dona impurè & inordinatè diligit, & cum proprietate possidet, non Deum in illis, seu Dei beneplacitum ac gloriam, sed seipsum, hoc est proprium suum gustum, affectum, delectationem exquirens, inque eorum, licet spiritali dulcedine, sordidè & intemperanter acquiescens. Quem affectum invenio à

*Serm. 2. de
Quadrage.
Lansp. pref.
Phar.
Blos. tab.
spir.
Dialog. c. 1.
Vis. c. 25.*

Joanne Taulero non incongruenter fornicationem spiritualem, à Lanspergio autem & Blofio, gulam spiritualem appellatum. De quo etiam agens S. Catharina Senensis, amorem proprium spiritualem affirmat esse graviorem ac periculosiorem amore rerum in sensus ipsos incurrentium, eumque à paucis caveri; quòd magis subtilis, atque observatu difficilis sit, ut qui sub boni larva subintret, & specie virtutis ac sanctitatis decipiat. Itaque etiam Lætienfis Abbas ascetam suum studiosè admonet; ne immoderatè suavitatem spiritualem appetat, ut quæ in solo Deo, non autem in donis ejus quiescat. *Siquidem (inquit) corrupta natura,*

*Instit. spir.
cap. 2.*

ad

ad sese in omnibus reflecti, & etiam in Dei donis seipsam querere solet. Porro signa hujus amoris impuri hæc esse possunt, si quis exempli causa, solatiorum celestium dulcedine nimium teneatur, si ea inquietè desideret, si ad singularia & paucis concessa Dei dona importuniùs aspiret, si diviniore suavitatis experiendæ studio secretos amplexus divinitatis ambiat, aut in Sponsi thalamum sese ingerat invocatus. Atque ab hoc amore proprio, dico non leve esse periculum ascetæ; dum affectibus suis nondum domitis, & intempestivè abrupto perfectæ abnegationis studio, quam ex Schola crucis haurire & combibere debuerat, quasi absque alis ad sublimiora nititur; & laboriosæ exercitationis pertasus, nescio quam captat interioris otij dulcedinem, & divini cordis saporis intimos æquo cupidiùs curiosiusque venatur.

Nimirum facilè fallit incautos dulce divinæ contemplationis nomen, & tot illa speciosa magis quàm perspicua vocabula, adhæsiò ad Deum sinè medio, attractus mysticus, complexus intimus, liquefactio animæ, resolutio in ipsam divinitatem, divinæ caligo, silentium animæ, expunctio omnium imaginis, intellectus indepictus, nudus & Deiformis animæ fundus; & si quæ alia à mysticis Doctoribus usurpari solent, pro rerum quidem obscuritate non inconvenienter excogitata, sed ad eorum captum qui ipsarum rerum inexperti sunt, difficilia satis atque perplexa.

Nec periculo vacat ejusmodi rerum experiendarum curiosa cupiditas. Quippe (*id etiam fatente S. Teresiâ itiner. perf. c. 16.*) sensus sublimes, gustus intimi divinis similes, & quædam velut extases & mentis excessus, ab Angelo Satanæ esse possunt: at sincera sui despicientia, veraque humilitas, solum Deum habet autorem.

Securiùs igitur faciet anima, si sanctæ humilitatis retinens, & altioribus Dei donis indignam se ducens, resistat.

in monte Calvaria, atque ex dilecti imitatione, amet agere & pati fortia, & quoad reliqua se ei permittens, non nisi eodem aperte vocante, ac ducente in montem excelsum, de quiete cogitet theoricæ contemplationis. Quin & confultius facturam dico, si dum ad illam vocari se sentit, verècundè declinet amplexus Sponsi, & suspecta habeat primæ ejusmodi familiaritatis initia: ne fortè dum nimis cupidè illas sectatur spirituales illecebras, convincatur non casto amore duci, sed impurâ cupiditate impelli; & miserè delusa, pro quiete unionis mysticæ, iners inveniatur ac sterile mentis otium; & pro legitima atque divina mentis contemplatione, nudam illius prenses imaginem, & in mera quiescat umbra contemplationis.

Cap. II.

Audiatur de his accuratè differens Abbas Blofius; in speculo spirituali: *Nonnulli (inquit) perfectionem stolidè in hoc constituunt, ut ipsi quieti ac liberi, intellectum suum ab imaginibus expedire, seseque cum vada & otiosa sensualitate intra seipsos recipere possint: negligentes interim Dei amorem, & quelibet pia opera atque exercitia. Qui quidem false quietis sectatores (cum seipsos impurissimè querant, & in seipsis potius quàm in Deo delectentur) misera diaboli mancipia sunt. Legitimi verò contemplatores, supernaturalisque quietis cultores, ita mentis nuditatem & sanctum otium sectantur, ut tamen bona opera atque exercitia non deserant, Nam & virtutibus dant operam pro viribus, & Deum laudant, & passionem Dominicam recolunt, &c. honorem item Dei potius quàm propriam delectationem spectant & querunt. Deus in eis nobilissimum opus suum peragit: & quæ sequuntur. Eademque fere iterum tradit atque inculcat in quadam epistola inserta farragini utilissimarum institutionum.*

§. 3.

Eosdem plerumque imperfectos, & veris virtutibus vacuos remanere.

Postremum periculum esse diximus, à solidarum virtutum inopiâ. Quando ipso usu atque experimento compertum est: eos qui, priusquam in sese perfectè abnegandis, comparandisque solidis ac veris virtutibus (quarum sanè Schola certissima & compendiosissima est IESUS Christus crucifixus) multum studij atque operæ posuerint, ad arcanam illam, & sinè medio (ut ajunt) cum Deo adhæsiōnem nituntur, atque à recepta disciplina remotas, usumque communem transcendentis orandi vias, incautiùs confestantur; non temerè ullam virtutem egregiam acquirere, sed plerumque jacere in infimis; inolitris nimirum affectibus, & vitiorum fibris nusquam evulsis: eò difficiliore remedio, quò magis se arbitrantur profecisse.

Hinc enim illos per sæpe videas, cæcâ quadam philautiâ occupatos, præfidentes sibi atque plus æquo tribuentes, odio fastidio alios præ se despicientes, proprii sensûs ac iudicij pertinaces, communium negligentes, singularia festantes, ad majorum ductum & obedientiam difficiles, atque ad externa pietatis opera, quibus à Deo ad proximum avocari videantur, parum propensos: quò diviniōribus (ut ipsi autumant) cogitationibus atque exercitationibus occupati sint: cum magis inertis & falso quodam distineantur spiritûs otio, quàm germanâ contemplatione perfruantur. Sincera quippe divinitatis contemplatio, solidarum virtutum, non noverca, sed mater esse solet: estque nominatim falsæ atque fucatæ contemplationis indicium, si quis inde restingui aut tepescere in se sentiat simplicis ac promptæ obedientiæ studium, ac zelum salutis animarum; cum è contra legitimus contemplator sciat (quod ajunt) Deum pro

D 2

Deo

Deo libenter relinquere, & promptus sit ad Domini vocem, (hoc est ad quamlibet Rectoris iussionem) etiam suum Isaac hoc est risum & gaudium suum, sive illam omnem quam in contemplationis quiete præcipit, suavitatem, ipsi Domino sacrificare. Alioqui enim [ut rectè admonet magna illa contemplatrix S. Terefia] quòd nolimus per obedientiam detrabi, potissima causa est amor proprius; qui hic (inquit) a Deò subtiliter se insinuat & intermiscet, vix ut discerni possit; quòd scilicet potius nobis ipsis, quàm Deo placere velimus. Unde è diverso ipsa exclamat: O beata obedientia! o beata, qua illius causà contingit, distractio. Quemadmodum & S. Bernardus monet deditum contemplationi, ne propriæ amore quietis, de sanctæ obedientiæ actibus quicquam detrahat. Alioqui, inquit [quod quidem ad complexum amoris mystici attinet] non dormiet tecum Sponsus in lecto uno, illo præfertim, quem tibi pro obedientiæ floribus, urticis inobedientiæ aspersisti. Quod autem ad zelum animarum, is alio in loco disertè docet, hoc habere veram & castam contemplationem, ut mentem accendat ad multos acquirendos Deo, qui eum similiter diligant.

L. fundat.
cap. 5. apud
Lencic.

Serm. 46.
in Cant.

Serm. 57.
in Cant.

Quòd si ij, de quibus agimus, in hæc fortè vitia non incidant; at saltem, quod hic contendimus, plerumque imperfecti permanent, neque ad ullius virtutis solidæ perfectionem perveniunt. Nam ferè sterilis est, & ad virtutis usum minùs accommodata contemplatio, quæ non descendit ad singula, quæ manum operi non admovet, sed semotis ab usu rerum contenta theorematis, nunquam in actuoso pulvere & ipso virtutum exercitio versatur: quarum equidem leges atque exempla constat, ex Christi vita ac passione potissimùm esse requirenda.

Ut vel hinc appareat quàm miserè illos in fraudem impellat, præproperum suum sublimioris contemplationis, & intimæ cum Deo conjunctionis studium, dum spiritualis fru-

fructus inanes, & verã virtutis vacui remanent: quia neque germanam ac legitimam contemplationem assequuntur, ad quam non ut oportet, aspiraverint; neque à virtutibus solidis se satis instructos atque paratos inveniunt, ut quarum studium præfestinè reliquerunt. Ita dum omisiss consuetis medijs, finem ac terminum inconsulto impetu affectant, neque finem obtineat, neque in medijs utiliter consistunt, sed otio sterili aut labore stulto deluduntur; sicut scriptum est: *Labor stultorum affliget eos, qui nesciunt in urbem pergere*; hoc est, viam rectam aptamque methodum, ad quemque finem adhibere.

Ecdl. 20.

Proindeque, ut ego existimo, agit id plerumque occultã fraude serpens antiquus; ut quos à virtutis pietatisque studio, sæcularium illecebrarum objectu nequit avertere, eos amplioris boni obtentu frustretur sine laboris sui; ne scilicet unquam ad perfectionem evadant; quin potius sese in gravia discrimina, eaque improvisa, induunt, & subinde etiam absque remedio corruant.

Ex quibus omnibus id conficitur, qui scopus erat capitæ præsentis: Eos qui relictã communi viã & Sanctorum passim pressã vestigijs, ignota quærunt diverticula, & semitas non tritas temerè consecretantur, multis erroribus ac periculis esse obnoxios; & sæpe vel in præcipitia, aut etiam in latronum insidias incidere, vel cacã nocte deprehenso in tenebris ambulare, vel ipsã callium perplexitate delusos, eò unde cœperant, redire, & se in eodem quasi vestigio invenire.

Nunquam aberravit quisquis viam regiam secutus est, viam inquam crucis, & perfectæ sui ipsius abnegationis.

Quòd si fortè te Deus, in via spiritus ambulantem, & in sancta quadam solitudine degentem, de medio rubi ardentis vocet ad propinquiorem suæ divinitatis contemplationem, tunc eas licet, & videas visionem magnam: sed
ita

ita si prius cum Mose, calceamenta de pedibus detraxeris; hoc est, si ad exemplar IESU Christi crucifixi, diligenter te in studio propriae abnegationis exercueris, si omnes carnales & terrenos affectus exueris; ut sic ad secretam Dei visionem admissus, coram igne illo consumente, puris vestigijs & mundo corde possis assistere. Quanquam neque ei qui divinitatem ita de propinquo contempletur, deponendam omnem passionis Christi memoriam, satis indicet species ipsa rubi, in quo sese Deus singulariter spectandum præbuit. Quid enim est rubus ardens in monte, nisi Dei filius spinis obsitus, & plagis confectus, præ amore moriens in cruce? aut quid aliud fuit tota vita & passio Salvatoris, nisi incensus ardor amoris, in rubo perpetui doloris?

CAPUT IV.

Etiam ijs qui perfecti sint, passionis Christi memoriam, aut devotam circa Crucifixum occupationem non esse omit- tendam.

§. I.

Non omnes perfectos ad unionem mysticam vocari: & quos Deus vocat, non continuo ad summam sui contem- plationem aut fruitionem admittere.

HÆc consideratio non unam continet nostri pronuntia- ti rationem.

In primis enim, (ut prædiximus, & observat Blossius aliique Magistri spirituales, & tradit etiam nominatim S. Bernardus) non omnes, etiam qui perfectionem assecuti vi- dean-

*Serm. 31.
in Cant.*

deantur hinc invitatur Deus ad illam sui familiaritatem intimam, sed eam reservat alteri vitæ: ubi fideles illi Dei amici, eò perfectius beatiùsque Deo fruuntur, quò magis in vita exerciti probatùsque fuerint, & quò majori patientiâ, demissione, resignatione animi, in quemvis eventum atque occursum, divinæ se subjecerint voluntati.

Paucos videlicet assumit Iesus, quos secum ducat in montem excelsum seorsum, ad arcanam magnitudinis & gloriæ suæ contemplationem, Sed omnes invitatur ad jugum Calvariæ, ad spectaculum atque consortium doloris & contemptus sui, ad illam probrosam atque cruentam, speciosam formam præ filijs hominum, in virum dolorum, in vermem & opprobrium hominum, in transfigurationem. Dicebat enim (ut disertè S. Lucas) *ad omnes: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me: utique ad montem Calvariæ, quo nos ipse anteivit bajulans crucem.* Luc. 9.

Prius illud suavius fortassis: at nobis plerumque posterius illud conducibilius est: ut proinde minùs consultò, vel leviter gustatâ divinæ contemplationis dulcedine, continud exclamemus cum Petro: *Domine, bonum est nos hinc esse; cum potiùs nobis (nisi ad se nos Deus potentiùs trahat atque evocet) alibi scilicet tabernacula figenda sint: hoc est, (ut in loco cum S. Bonaventura dicemus) in plagis Christi crucifixi, atque potissimùm in corde dilecti nostri vulnerati.*

Deinde, ut Deus tibi gustum aliquem subinde tribuat intime suæ præsentia, & indicia præbeat futuræ aliquando majoris familiaritatis: non idcirco repente ad summa quæque te ingeres, sed veluti priùs, circa sacram Christi Humanitatem exercebere, donec manifestius fiat, quid Deus in te denique moliat,ur,

Nimi-

Nimirum velut in naturæ, ita & in gratiæ operibus, ad summa non nisi per media pervenitur. Multis gradibus ascenditur in templum Domini constructum in monte Moria; id est, divinæ visionis seu contemplationis. Atque istuc cum evaseris, diu multumque occupandus es circa altare holocaustorum; jugulandi nempe omnes irracionales affectus, detrahendæ pelles, seu veteris hominis exuvia; quidquid in te carnale & animale est, sacro illo igne absumendum; priusquam accedas ad altare thymiamatis, ubi jam sinè ferro & sanguinè, solis odorum vaporibus, hoc est amore puro, & liberi spiritûs ac tranquillæ mentis ardoribus, Deo litetur.

Serm. 3.
in Cant.

Ep. 4. ad
Sever.

Prius cum Magdalena rigandi lacrymis pedes Domini, & unguento ungenti, quàm cum Sponsa oris osculum affectandum; monente graviter S. Bernardo: non temere asurgendum ad os serenissimi Sponsi, sed ad pedes Domini jacendum, dum ad altiora invitetur. Et vetustius est S. Paulini monitum: *Pedibus Christi oscula casta figamus, ut mereamur à pedibus in caput surgere.* Quapropter subdit eo loco S. Bernardus: *Nolo repente fieri summus, paulatim proficere volo.* Et subinde: *Longus (inquit) saltus & arduus de pede ad os.* Illud nimirum subindicans, etiam postquam diutius ad pedes Domini, in contritione cordis & pœnitentiæ luctu, jacuerimus, non continuo nobis aspirandû esse ad summum illud quodcumque est [ut ipse ait] *summæ dignationis & miræ suavitatis osculum*: sed intermedijs virtutis actibus & pietatis, operibus [donec nos Deus ad altiora evocaverit] cum patientia persistendum.

Cujus rei specimen habemus in B. Catharina Genuesi: quam tamen etiam penè infantem mirabiliter Deus per viam perfectionis deducere cœpisset, non tamen voluit, nisi quibusdam quasi gradibus ad amoris mystici perfectionem ascendere, & à complexu pedum Salvatoris, ad oris divini
bea-

beatum osculum pervenire. Nam, uti pluribus in eius vita est proditum, postquam interiori Christi Domini crucem bajulantis, & sanguine undique manantis aspectu, ad Deum efficaciter conversa est; visa est sibi principio constitui ad Christi servatoris pedes sanctissimos, ad quos anni circiter spatium consistens, miris à Deo luminibus illustrabatur. Exinde altius in Crucifixum elevata, & secretas quasdam in eo divini amoris vias recognoscens (quod tres ipsos annos tenuit) dolore pariter atque amore consumebatur. Tum verò ad Christi pectus admissa, conspexit in illo sacratissimum cor Crucifixi, quod ei omnino ignitum apparebat, ita ut & ipsa ab eo videretur accendi. Postremo post plures hisce in studijs exactos annos, dulcissimo denique ac suavissimo Iesu Christi osculo dignata (quo mystica & suprema adhesio, ac transformatio in ipsum Deum significatur) in ipsam abyssum Divinitatis immergi atque absorberi visa est; ita ut seipsam in illa perdens, dicere posset, cum Apostolo: *Vivo autem jam non ego, &c.* His illa gradibus ad intimam illam cum ipso Deo adhesionem, & nudi ac puri amoris perfectionem evecta est; sensim videlicet proficiens, & ipso progressu in sacris Iesu Christi membris opportunas sibi commorationes, & tanquam stationes inveniens

Quæ tamen à nobis ita dicuntur; nolim tamen quicquam in eum sensum accipiat, quasi ignorem, varias atque multiplices esse vias modosque divinæ sapientiæ; aut tanquam non possit velique aliquando Deus, extra consuetum suæ providentiæ ordinem, aliquem repente ad perfectum amorem & mysticam (quam vocant) cum divino spiritu unionem adducere; sicut scriptum est: *Facile est in oculis Dei, subito honestare pauperem*: sed tantum quòd viam Sanctorum regiam, certam, atque securam demonstramus; quam (uti patebit proximo capite) etiam ij secuti sint, qui

E

in

in carne mortali tanquam Seraphini amore arserunt, & ad summum gradum divinæ contemplationis pervenerunt.

§. 2.

Actum intima contemplationis, nec perpetuum, nec diuturnum esse posse.

NEque omittendum videtur, quod non parùm facit ad rem præsentem: quos Dei bonitas illo perfectæ contemplationis dono dignatur, eos non assiduè in illo lumine divini vultus ambulare, aut in illud intrare quoties aut quamdiu libuerit. *Quis enim* (inquit S. Bernardus) *non dico continuè, sed vel aliquamdiu, dum in hoc corpore manet, lumine contemplationis fruatur?* Nempe spiritus, uti ubi vult spirat, ita quando vult, & quantum vult. Et licet nonnullis Sanctorum concessum fuisse sciamus; ut objectâ sibi qualibet rerum divinarum specie, & ad minimum quasi divinæ gratiæ attractum, confestim raperentur in Deum; alijs autem, ut, cum clauso ostio cordis, & compressis omnibus animi sui motibus, sese ad orandum in Dei conspectu componerent (ut olim Elisæo contingebat, ad citharæ harmoniam, irruente in illum spiritu Domini) illico divina paterentur: neque tamen in illis vehementior hîc divinorum sensus consuêrat, aut omnino poterat, esse perpetuus; Vt propterea quandoque Deum impensius rogarent, ut illam subtraheret cœlestis gratiæ divinæque dulcedinis copiam, quod ei continendæ impares sentirent angustias cordis sui. Quò spectat & illud Gilleberti Abbatis: *Anima mea liquefacta est, deficiens à comprehensione, & non sufficiens ex vehementi & violenta dulcedine, persistere & morari in admiratione.* Atque istud quoque quod modò dixi, paucorum est. fit enim plerumque, ut (quod sermone quodam suspirans agebat S. Bernardus) divinæ illius contemplationis ac frui-

Serm. 51.
in Cant.

Serm. 44.
in Cant.

Serm. 23.
in Cant.

tioris, sit rara hora, & parva mora; aut, ut alibi ait, ad tem-
 pus, & tempus modicum, velut in transitu, seu (uti loquitur Serm. 32. in Cant.
 S. Augustinus) *superstrictim & raptim, & quadam quasi co-* In Ps. 41.
ruscatione luminis aeterni. Qui proinde etiam in libris Con- In Ps. 26.
 fessionum suarum, illum commemorans mentis excessum,
 quem inter loquendum de cœlesti gloria cum S. Matre sua,
 expertus esset: appellat illum, *momentum intelligentiæ*, in
 quo *modicè toto ictu cordis & rapidâ tantùm cogitatione atti-* Lib. 9. c. 10
gerit aeternam sapientiam: & postea agens de eo quod ex-
 tremis animis experiretur, ita loquitur cum Deo suo: *Ali-* Lib. 10. c. 11.
quando intromittis me in affectum multum inusitatum intror-
sum, ad nescio quam dulcedinem, qua si perficiatur in me, ne-
sicio quid erit, quod vita ista non erit. Sed recido in hac eru-
mnosis ponderibus, & resorbeor solitis, & teneor & multum
steo, &c. Hæc Augustinus. Denique, ut ait Gillebertus su-
 præ: *gaudium contemplationis est instar puncti.*

Igitur neque qui perfecti sint, & dono etiam arcanae
 contemplationis dignati, continuo amittent ex animo sa-
 cræ humanitatis Christi imaginem, aut à recolendis vitæ &
 passionis ejus mysterijs sibi prorsus cessandum existima-
 bunt, sed huc revolventur, eaque se pascent commentatio-
 ne, si quando à divinæ contemplationis sublimitate in se-
 ipsos recident, & solitis curis atque ærumnis resorbebun-
 tur. *Nolenti quippe animo* (inquit B. Gregorius agens de L. 30. Me-
 ral. c. 24.
silentio contemplationis, quod in Apocalypsi dicitur fa-
ctum quasi dimidiâ horâ) dum cogitationum tumultuosi stre-
pitus se ingerunt, etiam sublimibus intendentem, rursus ad respi-
ciendâ terrena, cordis oculum vehementer trahunt.

Quamlibet sublimè subvecti esse videamur, attamen
 semper homines sumus, non mentes à corpore secretæ: &
 animus iste, quamdiu alligatus est corpori, non valet in re-
 rum diviniorem obtutu, & illâ quasi contemplationis acie
 diu consistere; sed sensim ad sibi familiares imagines, &

fenibus suis cognata visa revertitur: & quamlibet contra alioqui contenderis, remittit sese, & ipsam etiam contentione languescit. Igitur his quasi adminiculis sustentanda est spiritus nostri infirmitas; & quadam exercitiorum vicissitudine, tanquam flabello, identidem est excitanda & redacendenda nostra devotio.

Esto, quando ita vis, instar candidæ ac perniciousæ columbæ, & libero volatu per auras excelsæ contemplationis evecta, æthere sublimi ac cælo puriore frueri. Attamen ubi summa quæque pennam exultante pervolaveris, dulce erit denique reverti ad arcam humanitatis Christi; dulce habitare in petra, & nidificare in summo ore foraminis, hoc est in vulneribus Salvatoris; dulce erit, interdum degere & gemere super rivulos aquarum, hoc est lacrymarum ex oculis Christi profluentium; & residere juxta fluentia plenissima, hoc est juxta torrentes sanguinis ex ejus plagis, & potissimum ex aperto latere, largiter scaturientis.

Neque verò Sponsa illa de Canticis (quæ animæ contemplatricis typus est) præsentem semper habet dilectum; sed subinde quærit, & non invenit, & vagatur exquirens si qua ejus deprehendat vestigia, ignorans ubi pascat, ubi cubet in meridie, & nunc à custodibus Civitatis, nunc ab adolescentulis eum pariter amantibus ac sequentibus, num eum viderint, aut de eo aliquid auditione acceperint, sollicitius inquirens.

In illa igitur dilecti velut absentia, in hac desolatione spiritus, in istis subtractæ diviniore dulcedinis intervallis, quid restare censemus animæ Christum IESUM amanti; nisi ut in ejus sanctissima vita ac passione sese occupet, & (donec iterum videat faciem ejus in jubilo) complectatur saltem morientem in lectulo crucis, quem viventem in sinu Patris amplexari non datur, in lectulo sanctæ contemplationis? Et privata splendore divini vultus, humiliter sedeat
sub

*Gen. 8.**Jerem. 48.**Cant. 5.**Ibidem.*

sub umbra amabilis humanitatis ejus; sicut scriptum est: *Sub umbra illius quem desideraveram sedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo?* At de his hæcenus.

Veruntamen præterire non possum, magnam contemplatricem S. Tereciam, eo loco quem infra laudabimus, conscientiæ suæ directorem expressissimis verbis admonere: ne viam aliam sectari velit, quantumvis se fortè inveniunt in summo apice divinæ contemplationis: quoniam (ut subdit) *istâ pergitur viâ securè.*

C A P U T V.

Quæ hæcenus à nobis demonstrata sunt, expressiori auctoritate confirmantur.

JAm verò ut doctrinam traditam confirmemus exemplis documentisque Sanctorum, paucos duntaxat è multis selegam, & eos quidem quos alioqui constat, non tantum eximiam virtute atq; excellenti sanctitate præditos, verum etiam ad sublime quoddam contemplationis genus divinitus erectos fuisse.

§. I.

Quorundam sanctorum virorum eam in rem documenta & exempla.

ORDior à mellifluis S. Bernardo, qui in sua Cantici Cantorum explanatione, non uno loco id quod hic agimus tradit disertissimè. Nominatim autem sermone 43 ubi eum Sponsæ consilium ac prudentiam collaudasset, quæ dilectum suum ut fasciculum myrrhæ complexa, eundem inter ubera sua collocet, ut nimirum assiduè, tum in memoria, tum in ejus affectu commoretur; atque ad idem facien-

Serm. 43.
in Cant.

ciendum auditores suos graviter esset cohortatus: tum ijs seipsum etiam exemplo proponens: *Et ego, inquit, fratres, ab ineunte mea conversione, pro acervo meritorum, que mihi deesse sciebam, hunc mihi fasciculum colligare, & inter ubera mea collocare curavi, confectum ex omnibus anxietatibus & amaritudinibus Domini mei. Propterea hac mihi frequenter in ore, sicut vos scitis; hac semper in corde, sicut Deus scit; hac stylo meo admodum familiaria, sicut apparet: hac mea interim sublimior philosophia, scire IESUM & hunc crucifixum. Ecce hominem sanctissimum, non in suæ tantum conversionis initijs, sed jam virum perfectum & non semel expertum arcanas divinæ contemplationis delicias, Christi passionem assiduè in corde retinentem, & hanc suam esse sublimiorem Philosophiam ingenuè confitentem.*

Serm. 23.
& 74. in
Cant.

Chron. p. 1.
l. 1. c. 26.

Collat. 24.
apud 172.
dng.

Quid de Seraphico S. Francisco dicam? cujus omnem vitam exploratum est, in Iesu Christi crucifixi meditatione atque imitatione positam fuisse. Quâ etiam exercitatione ita tenebatur, ut diceret; tametsi ad extremum usque iudicij diem in vivis futurus esset, non aliam sibi à Christi Domini cruciatibus, lectionem, studium, commentationem futuram esse necessariam. Solebâtque proinde eos graviter reprehendere, qui aliorum abduci se sinerent; non enim aliter perveniri ad Deum; & nimium esse sibi præfidentes, qui per alias chimeras imaginationésve, se Deo dicerent intimè velle conjungi, nec tamen unquam à semetipsis recederent. Illud adjungens, quod instar effati esse debet in hac materia: *Quantò magis anima transformatur in Christum crucifixum, tantò magis transformatur in Deum excelsum & gloriosum.*

Quod equidem ipse experiendo didicerat; ex assidua utique Christi crucifixi contemplatione atque amore, ipsâ carne in Iesu crucifixi expressam similitudinem, & mente, per ardores Seraphicos (quoad homini in vita mortali con-

cellum

cessum est) in Deum excelsum & gloriosum transformatus. Iungamus parenti filium, Seraphico Seraphicum Bonaventuram: cuius de re proposita sententiam qui cognoscere voluerit, simulque ad idem cum illo studium vehementius accendi; is inter alios ejus tractatus, legat opusculum de hoc ipso argumento magna ex parte conscriptum, quod merito suo inscripsit, *Stimulum divini amoris*: ubi stylo simplici, sed divinis imbuto sensibus, ita circa Christum crucifixum, occupatur, inhæret, afficitur, dolet, exultat, deliciatur; satis ut appareat, ex ejusdem sancti Doctoris sensu (quod etiam non semel disertis verbis exprimit) hoc etiam hominis perfecti assiduum studium atque occupationem esse debere, neque aliunde quam ex hoc fonte, sublimes sensus, amoris incendia, aliorumque sanctorum affectuum mirabiles excessus, petendos esse. Verum ex hoc sancti Doctoris opusculo, uti ad rem meam, & gustum præsertim faciente, complura nos in hunc nostrum tractatum, atque (ut arbitror) non sine operæ pretio derivabimus, variâsque ejus sententias, tanquam ignitos carbunculos, dictis nostris deinceps, nec verò parcè, inferemus.

Addatur & alter sanctus Franciscus, Indiarum scilicet Apostolus, quem eâ scimus usum fuisse consuetudine ac familiaritate cum Deo, adeoque intimâ atque jucundâ; ut etiam inter immensas curas multiplicésque labores disseminandi Evangelij, summâ oppleretur superfusâ animo celestis dulcedinis copiâ; & huic capiendâ cum par non esset mortale pectus, quasi cum Deo blandè exoptulans, sat esse, sat esse, diceret, eoque sisti deposceret torrentem exundantis voluptatis.

At hic tantus Vir (ut auctoris vitæ verba jam reddam) *maxima in Christi vitæ mortisque meditatione acquiescebat; satis gnarus ibi eximia omnis exempli documenta, in illustri posita monumento, intueri atque imitari licere. Hoc meditationis*

L. 4. c. 7.

nis

nis genus maximè salubre ac frugiferum, præcipuum utique exemplar Christiane vitæ, & ingens invitamentum divinæ charitatis, impensè & complectebatur ipse, & alijs commendabat.

Omitto alios toto opere referendos. Nam hi quos protuli tanti videntur esse ponderis, ut eorum valeat auctoritas omnem de re præsentis dubitationem facillè tollere.

Ut sanè qui tantos tamque præclaros sanctæ contemplationis & divini amoris magistros, proprio sensu ductus, demissè sequi detrectaverit; verendum illi sit, ne in disciplina spiritus, totâ viâ (quod ajunt) aberret, & labore delusus supervacuo, eò quò contendit non perveniat, sed potius damna non levia, atque his majora etiam pericula incurrat.

§. 2.

Ex altero sexu petita eorundem confirmatio.

JAm finis non sit, si de altero sexu exempla proferre instituas sanctarum animarum, quæ utique omnes Christum crucifixum, veluti Sponsum amantissimum artè complexæ, vitam eo in studio ac meditatione posuère, atque per eam exercitationem, ad summam virtutis perfectionem, eamque cum Christo familiaritatem pervenerunt, ut propè fidem exuperent, quæ vel ipsæ de se, vel de ipsis alij scripserunt. Legat eam in rem, cui collibitum fuerit, vitas aut scripta Sanctarum Catharinæ Senensis ac Genuensis, SS. Gertrudis atque Mechtildis, SS. Brigittæ, Claræ, Lutgardis, Teresie, Angelæ, Magdalenæ de Pazzis, aliarumque complurium, è quibus nos, prout usus erit, varia deinde delibabimus.

Notetur interim tanquam speciminis aut primoris gustus gratiâ, palmare equidem B. Angelæ de Fulgino pronuntiatum: *Verè non est alia viâ Dei filijs reservata, quâ Deum invenire valeant, & inventum retinere, nisi viâ, & vitâ & mors*

Vit. c. 57.

Et mors istius Dei hominis passionati, quam consuevi dicere & asserere librum vitæ esse.

Cæterum, alijs prætermisiss, ad eam rem penitus profigandam iuvat hic proferre, quod de seipsa scribit illa Theodidacta S. Tereſia de Iesu, in vita sua cap. 22. ubi hoc argumentum tractans, multis & gravibus sanè deplorat, quòd lectione quorundam Doctorum de divina contemplatione scribentium, in eum errorem aliquando inducta sit, ut crederet: ei qui ad divinæ contemplationis puritatem aspires, excludendas esse ab animo omnes corporearum rerum imagines, etiam sanctissimæ Humanitatis Christi; quòd hæc quoque imago animam occupet & distrahat, impediâtque sublimiorem contemplationem. Quam viam si persecta esset, sibi persuasissimum esse ait, nunquam se ad eum statum, in quo tunc esset, fuisse perventuram.

Sub hæc autem exclamat: O Domine animæ meæ! Ô bonum meum, Iesu crucifixe: fierine potuisse, ut vel ad horam inducerem animum; posse te mihi, ne ad majus ali- quod bonum pervenirem, impedimento esse? Et unde hæc omnia mihi bona venerunt nisi de te? Subdit, magnū hunc esse errorem in via spirituali: eaque de causâ fieri, ut multæ animæ non proficiant, neque pertingant ad majorem spiritûs libertatem. In eo conatu subesse quandam elationem animi; dum nempe seipsam attollere contendit anima, quò à Domino non sublevatur.

Et verò post quantamvis exercitationem, & quamlibet vitæ severitatem, habendum esse loco sufficientis præmij, si vel Christus nos ad pedem suæ crucis cum S. Ioanne residere consenserit. Hanc legem à Deo constitutam esse, ut ejus dona per manus sacræ istius Humanitatis accipiamus, in qua sibi bene complacuit. Per hanc portam nobis intrandum esse, si ad ipsius Divinitatis arcanos sensus admitti percupiamus. Neque verò aliâ viâ ingressos Sanctos

Franciscum, Bernardum, Antonium Patavinum, Senensem Catharinam. Tandem homines nos esse, non Angelos: fulciendas esse cogitationes nostras per se fluxas & instabiles, & in tali aliqua tanquam basi stabiliendas: maximè inter tot curas, labores, dolores, & tædia humanæ vitæ. Neque laborandum nobis de divinis solatijs: concedat illa negétve Deus, ut ut voluerit: nobis sat magnum sit, crucem amplecti. Equidem Dominum ac Redemptorem nostrum, omni solatio destitutum fuisse, & velut solum relictum in suis doloribus: verumtamen à nobis non esse absque ærumnarum consortio & communione relinquendum. Manum porriget, & altiùs nos sustollet ille, si volet: interim delectabit illum humilis hic noster de nobis sensus, quo cum S. Petro nos cognoscamus, divinâ ejus consuetudine, ac usu, longè indignissimos esse. Hæreat anima cum Magdalena ad pedes Christi, nec inde se moveat; quia cum fortis erit, Deus ducet illam in desertum.

Ait insuper: ad veram spiritûs paupertatem nunquam esse perventuram animam, quamdiu consolationem alibi quærit, quàm in laboribus & afflictionibus propter eum, qui semper vixit crucifixus. Alioqui enim universâ brevi eadere, velut fundamento destituta.

Quòd si Deus animam quandoque assumat ad mysticæ unionis silentium, & ejus interiores facultates suspendat: tunc sponte suâ omnes intercedent aliarum rerum imagines, & felix equidem erit jactura. Ut verò quis tanquam ex destinato, omnem etiam sacræ Christi Humanitatis formam, ex animo suo nitatur excludere, id sanè non esse permittendum. Est enim id (quod ajunt) iter in aëre: periculûmque est, ne anima talem viam iniens, post gustatam aliquam interiorem dulcedinem, & sibi met reddita, exucca maneat atque arida, sicut lignum.

Hæc & multò plura Seraphica Tereſia eo loco. Quæ rursus in tractatu alio, quem inscripsit *Castellum animæ*, difertè confirmat grandem errorem esse, si quis negligat exercere se in conservanda præſentia sacrae Humanitatis Christi, & in recolendis mysterijs vitæ ac passionis ejus, tametsi multùm in spiritu profecerit. Sed jam tempus est, ut argumenti propositi, & susceptæ à nobis disputationis finem spectemus.

*Mans. 66
cap. 7.*

CAPUT VI.

Nonnulla ex dictis deducta, ad majorem rei à nobis propositæ explanationem.

EX his porrò quæ pro instituti nostri ratione paulò pluribus, pro rei autem dignitate nimis paucis, hucusque disputavimus, quædam desumi possunt, sive ascetica principia, sive antedictorum consuetudina, ad rei totius explanationem, & nonnullam quasi controversiæ compositionem, pertinentia. Quædam enim possumus aliter opinantibus concedere, dum & nobis id quod contendimus, quòdque satis apertè (ut existimo) evicimus, ipsi concedere ne graventur.

§. I.

Duo quædam ultrò concessa, neque assertioni à nobis politæ repugnantia.

Primum: Id quod tradunt Theologiæ mysticæ Doctores; animæ scilicet ad intimam Divinitatis contemplationem & mysticam unionem admissæ, relinquendas esse omnes sanctas cogitationes & imagines, etiam sacrae Humanitatis Christi; ex eorum sensu duntaxat intelligi, atque à nobis quoque concedi, de actu ipso seu tempore talis contem-

plationis, seu cum mens proximè ad eum actum disponitur. Hoc enim apertè sonant atque exigunt quas initio produximus, B. Alberti, B. Angelæ, & Abbatis Blossij sententiæ; & quæ ipsos iisdem aliisve locis præcipere vidimus, de assidue alioqui recolenda animoque versanda Christi passione. Nominatim autem observanda sunt verba Blossij in illa sua Institutione spirituali: ubi cum illud inculcasset, necessarium esse ascetæ, ut *præclaram crucifixæ Humanitatis Christi imaginem in anima sue vires penitissimè imprimat, & se totum in illam immergat*: sic enim fore, ut ad altissimam ejus Divinitatem sustollatur; ad quod aliàs frustra aspiret: tum illa subjungit huc pertinentia: *Sanè etiamsi lumine gratiæ copiosè perfusus, nonnunquam extra suum naturale lumen rapitur, atque in divitiis Dei absorptus, sese in ipso lumine gratiæ feliciter perdat; dum tamen sibi restituitur, convenientissimè cordis intuitum ad IESUM crucifixum revocabit, huic amabili fundamento semper inherens.* Itémque in Speculo spirituali: *Qui autem illuc admittuntur, (scilicet ad unionem mysticam) debent præclarâ illâ Dei operatione in ipsis cessante, max resumere propriam actionem & sanctas imagines, bonâque opera atque exercitiâ, &c.* Eademque mente Ioannes Rusbrochius apud eundem, ait: eos qui vitij mortui, Deoque ac virtutibus viventes, in Deum excedunt ac rapiuntur; Christo Deo homine in illis excellentissimè vivente, & imaginibus præditos, & imaginum expertos esse. *Præditi quidem sive depicti sunt (inquit) imaginibus vitæ ac passionis Domini IESU; in quantum scilicet in ejus meditatione atque imitatione sese exercent: in spiritu autem suo (secundum quem Deo adhærescunt in mystica unione) à rerum omnium simulacris prorsus liberi & nudi sunt, atque ob hoc ipsum in divinam sunt transformati claritatem.* Et simile quiddam tradit S. Teresa, uti vidimus. His addo non omnem, etiam sublimem atque divinam contemplationem, raptum, excelsum

Cap. 6.

Cap. 11.

Frag. util
prec. 9. 7.

sum mentis, absque sacrae Christi Humanitatis imaginibus, aut rerum aliarum simulacris contingere. Ut apparet, tum ex S. Bernardi sermonibus in Cantica, ejusmodi contemplationem, in eam quae fit absque imaginibus, & eam cui adhuc rerum inferiorum phantasmata insunt, distinguente; tum ex SS. Francisci atque Bonaventurae, Sanctarum Catharinae Senensis, Lutgardis, Gertrudis, aliarumque divinis scripturis; in quibus tamen eorum animus, circa Christum, aut in stabulo natum, aut crucem bajulantem, aut cruci suffixum, eum amplexando, plagas osculando, fugendo vulnus cordis, aut mirabili ratione in illud subintrando, aliisque modis occupabatur.

Serm. 231
41. 45.

Alterum: Id quoque à nobis concedi, quod ex S. Bernardo dicitur: eum videlicet erga crucifixam Christi Humanitatem affectum, quo quis ad memoriam dolorum ejus pia dulcique compassione compungitur, neque ad divinarum ejus virtutum imitationem assurgit, quodammodo carnalem esse, nec multum ad veram spiritus perfectionem conducere. Sive quia, ut ait Blossius: *Qui ipsam Domini Spec. spir. passionem etiam cum larga lacrymarum effusione recolit, & tamen veram humilitatem, patientiam, resignationem atque charitatem negligit, certè parvum aut nullum fructum ex sua meditatione reportat: sive quia licet ex ejusmodi compunctione, prava fugiat, & rectis insistat; quamdiu tamen illa non affectatur sublimissimarum virtutum exempla, quae nobis Christus in passione sua exhibuit, nondum censendus est reipsa esse spiritualis.*

Neque porro negamus, quod S. Thomas capite primo laudatus aiebat: devotionem principaliter circa ea, quae sunt Divinitatis consistere: sed ipsa Dei attributa dicimus, in Christi passione potissimum elucere, ex ea cognosci, in ea (quando in hac vita, divina & intelligibilia in sensibilibus conspiciuntur) tanquam in illustri & praeter ceteris claro speculo, spectari debere. Quam-

Quamobrem verum est quod istuc etiam dicebatur; alias esse perfectorum proprias, alias incipientium, aut proficientium, exercitationes. Sed verum est quoque, quod prædiximus, etiam ijs qui perfecti sint, non deesse in Christo crucifixo congruæ exercitationis materiam: quòd is, teste Blofio supra, sit Liber perfectis imperfectisque communis; & in quo (ut alibi ait) quidquid ad perfectionem & contemplationis celsitudinem pertinet, mirabiliter supernaturaliterque relucet & legitur. Atque ante illum B. Laurentius Iustinianus, de eo ipso Libro loquens: *Habet (inquit) foris simplex indoctus quod legat, habet spiritualis & perfectus intus quod intelligat: quia scilicet (ut ibidem tradit) charitatis compendium, perfectionis celsitudinem, virtutum normam, Christus in hoc corporis sui volumine concludit.*

Præf. Marg. spir.
De triūph. Chr. agon. sap. 29.

Quò etiam tendit Guilielmi Abbatis S. Theodoric præclara sententia; qui in meditatione quadam, de sua ægens circa Christum crucifixum occupatione, & ad quædam alludens Isaiæ verba cap. 6. *Non (inquit) despiciam te, Domine, super hoc, qui merentur te videre sedentem super solium, excelsum & elevatum Divinitatis tuæ, & majestate tuâ replentem omnem terram: quia & ea quæ sub te sunt humana dispensationis mysteria, omnis contemplationis replent templum, cuiuscunque sit magnitudinis. Sic ille.*

§. 2.

Quis intelligendum sit, quod hic à varijs dicitur: univèrsam ad divinam contemplationem & mysticam unionem esse aspirandum.

*F. Blot. in-
sit. spir. s. 10.
Spec. Spir. sap. 10.
Thom. à Jesu de orat. di. sap. 23.*

Postremum: quoniam Doctores mystici quandoque affirmant, meritò debere omnem hominem, non tantum ad vitæ perfectionem, sed per hanc, etiam ad illam intimam cum Deo adhæsiōnem aspirare, tanquam ad summum bonum

num quod possit homini obvenire in vita mortali: quandoque è contrà aspirandum non esse significant, quòd nullo conatu ad eam perveniri valeat, sed singularis sit Dei gratia, sua dona quibus vult atque prout vult dividit: videtur ex dictis res ferè posse in hunc modum definiri

Primò enim eo aspirare licet (ei maximè qui perfectus sit) sancto quodam, animæ amantis, & ad summam cum Deo conjunctionem anhelantis, desiderio. Verumtamen desiderio *humili*: ne fortè se dignum tanto Dei dono existimet, aut ad id etiam posse labore suo pertingere.

Quieto: rem omnem permittens ex parte sua suavissimæ Dei providentiæ, in qua perinde acquiescat, sive ad altiora provehatur, sive relinquatur in inferioribus; ei fortassis, demissione suâ, & amanti sub ejus nutus subjectione, gratior acceptiorque futurus.

Puro: sic ut eam sui ad Deum adhæsiõnem castè desideret; non ullius sui commodi solatiivæ spiritualis gratiæ, (quod suprâ diximus ad amorem proprium, & quandam quasi fornicationem spiritualem pertinere) sed solo studio divinæ gloriæ, & gratiæ gustûs ac beneplaciti divini.

Addit S. Bernardus id desiderium etiam ardens esse, *Serm. 31.* debere. *Oportet namque (inquit) ut sancti desiderij ardor in Cant. precedat faciem ejus (Dei scilicet) ad omnem animam ad quam ipse venturus est, qui omnem consumat rubiginem vitiorum, & sic praparet locum Domino.* At id jam ex parte videtur ad sequentia spectare.

Secundò igitur aspirari potest, removendo à se omne impedimentum excellentissimæ illius divinæ operationis. Quò pertinet non tantum puritas cordis, seu cujusvis noxæ, etiam levioris (quæ saltem cum plena deliberatione suscipitur) aut cujusvis etiam intentionis sinisterioris, evitatio; verum etiam perfectæ mortificationis studium, atque compressio omnium pravæ cupiditatum: itémque exclusio cura-

curarum superfluarum, & sancta quædam solitudo cordis, expunctis etiam (quoad fieri poterit) ex hominis mente universis rerum sæcularium formis ac simulacris. Ita enim divinus spiritus, qui in pace, silentio, tranquillitate libenter habitat, eâ humilis mentis compositione delectatus, fortassis ad eam veniet, eique se modo singulari conjunget.

Non tamen excludet a seeta meus (quamdiu specialiter non prævenitur à Domino) ex animo suo omnes etiam rerum sanctarum, etiam sacre Humanitatis Christi, imagines: quod supra esse demonstravimus, multis & fallacijs & discriminibus obnoxium. Inestque insuper hoc periculi; ne conatu stulto atque supervacuo (imò & noxio) vel caput lædat, & mentem obturbet; vel dum ipsam Christi Humanitatis præsentiam, & omnem sanctam imaginem declinare nititur, omnem potius ex animo suo veram devotionem expungat, & se spiritu exuatum atque omnis saporis spiritualis expertem inveniat. Expectabit igitur verecundè, si fortè aliquando vocetur ad beatum illud silentium atque otium sanctæ contemplationis. Interim stabit in loco suo: neque regiæ mensæ non invitatus se ingeret, neque in secretum Regis cubiculum improbè irruet non vocatus.

Serm. 31.
in Cant.

Accedendum enim ad eum, non irruendum (inquit S. Bernardus) *ne irreverens scrutator majestatis opprimatur à gloria.*

Farrag. u.
sil. inhit.

Neque tamen displicet hoc loco Abbatis Blossij monitum illud, quod a seeta suo his verbis tradit in quadam epistola: *Interdum etiam ipsis imaginibus humanitatis piè relictis, attende placidè, simpliciter & amorosè jucundam atque amabilem præsentiam Divinitatis, si potes. Ita enim, aliæque parùm aut nihil considerans, nonnullam mentis nuditatem, cogitationisque simplicitatem in te senties.*

Tertiò: denique eodem aspirari potest; sed juxta consuetas divinæ providentiæ vias; quæ à nobis postulat scilicet, ut ad hoc ipsum comparemus nos, diuturnâ atque assi-

dua

duā virtutum fortium ac solidarum (quarum summum ac certissimum exemplar est vita & mors ac passio Salvatoris) exercitatione; utque nobismetipsis penitissimè nos exuentes, & veteris Adæ deponentes imaginem, crucifixæ Christi Humanitati configuremur, in ejus postea gloriosam Divinitatem, fortassis etiam in hac vita, singulari modo transformandi.

Quippe, ut antea non semel cum Patribus diximus, crucifixæ Christi Humanitas, via est pertingendi ad Divinitatem; tantum abest, ut ei impedimento sit: ipso etiam Christo Domino, disertè affirmante S. Gertrudi: affectum erga Crucifixi imaginem, non impedire fruitionem interiorum bonorum Dei.

*Divin. in-
fin. lib. 3.
cap. 43.*

Quæ omnia tandem id efficiunt, quod hac prolusione efficere ac demonstrare instituimus; seriam atque constantem circa Christum crucifixum occupationem, tum imperfectis tum perfectis esse necessariam; neque ijs etiam, qui ad sublimiora vocati sint, & quamlibet intimam cum Deo adhesionem experti, aspernandam esse aut negligendam.

C A P U T VII.

Frequentem passionis Christi memoriam æterno Patri acceptissimam esse.

PROferamus nunc in medium incitamenta quædam specialia, quibus ad id Exercitij, quod præsentī tractatione commendandum suscepimus, in usus nostros deducendum, magis ac magis extimulemur. Quorum primum illud sit: Passionis ac mortis Christi devotam memoriam, æterno Patri non posse non esse acceptissimam.

§. I.

*Perennem gratamque passionis Christi recordationem, ad
immortalem Patris gloriam pertinere.*

Hinc quippe prima ac primaria petitur propositi à nobis
incitamenti ratio. Nam si ita comparatum est, ut glo-
riosorum facinorum, & quæ quis præclare pro multorum
salute gesserit, ipsorum auctori ac patratori jucundissima
accidat commemoratio: quodnam, amabo, divinis auri-
bus jucundius continget acroama, quæ divino cordi prædi-
catio acceptior; quàm si jugi recogitatione ac devotione
cordis, commemoremus opus illud præ cæteris admirabile,
& divinorum operum divinissimum, opus inquam redem-
ptionis humanæ: illamque celebremus infinitam Charita-
tem, quâ sic *Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum*
daret, eumque veluti suis detractum visceribus, pro salute
nostra contraderet, ærumnisque ac supplicijs omnibus, tum
etiam in primis acerbæ ac ignominiosæ morti, morti scilicet
crucis, objiceret?

Joann. 3.

Nullum quippe est divinorum operum, in quo illa,
quæ dici solent, divinæ naturæ attributa, expressè magis
eluceant. Sive Dei spectemus potentiam, quæ in id operis
vim omnem suam exeruisse visa est: sive sapientiam, quæ
tam admirabilem redimendi hominis modum adinvenit,
quo & justitiæ suæ unâ & misericordiæ satisfacere, resque
adeo in speciem adversas ad pacis osculum mutuamque
complexum vocaret: sive denique, & præsertim, attenda-
mus infinitam ejus bonitatem, qui ex quadam amoris exu-
perantia, ad rem tam insolentem, & (humano sensu) di-
gnitati suæ parum decoram, nostrâ causâ descenderit: seque
adeo jam non Deum ultionum, sed Patrem misericordia-
rum & Deum totius consolationis exhibuerit.

Psalm. 84.

Ut enim prædicat inculcâtque Ioannes Apostolus:

In

In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Unigenitum, ^{1. Ioan. 4.}
 suum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum. Et subdit:
 In hoc est charitas. Ut quamvis in cæteris omnibus Dei o-
 peribus emicent nonnullæ divini amoris & charitatis tan-
 quam stricturæ; quippe qui omnia ex amore condiderit,
 (nec enim odio habens aliquid constituisse, ut dicitur in libro ^{Sap. 14.}
 Sapientiæ) attamen in hoc opere redemptionis humanæ,
 ita præ cæteris suis operibus, charitatem suam luculenter,
 atque apertè prodidit, ut in eo solo (ex dilecti discipuli sen-
 tentia) divinæ charitatis vis apparuisse, aut ejus certè sum-
 ma sita esse videatur. In hoc enim est charitas.

Absque hoc esset, laterent nos profectò viscera miseri-
 cordiæ Dei nostri; ignota esset illa ejus humanitas, sive phi-
 lanthropia & adversum nos amor; quænam esset dulcedo ^{Luc. 1.}
 divini cordis, & suavitas spiritûs, ne suspicione quidem ^{Tit. 4.}
 attingeremus; verbo, vim ipsam & energiam, & velut in-
 genium aut indolem divinæ bonitatis, ignoraremus.

Hujus igitur divinissimi operis, in quo divinæ naturæ
 decora, hoc est ipsa forma & tanquam lineamenta divinita-
 tis, sese (si uspiam) excellenter produnt & explicant, cum
 grati animi significatione celebratio, uti divinæ majestati
 summè gloriosa, ita non potest non esse jucundissima.

Ac si nemini dubium esse potest, olim gratum accidit-
 se infelicissimo illi parenti studium filiarum Israël, quæ ver- ^{Judi. 11.}
 tente anno in unum convenientes solenni carmine plange-
 bant filiam Iephte Galaaditæ, quam is è prælio victor rever-
 tens, per inconsultam devotionem aris admoram ipse suâ
 manu hostiam tristem mactaverat; tamen ea comploratio,
 non tam solatium esse videretur infelicis orbitatis, quàm in-
 consolabilis resuscitatio doloris: quantò amplius jucun-
 dum erit Patri cœlesti studium istud piarum mentium; si
 nempe ipsius Unigeniti mortem, quem destinato summæ
 sapientiæ consilio, compellente misericordiâ, justitiæ suæ

decoram victimam, pro mundi redemptione immolaverit, non anniversario duntaxat officio, sed recordatione perenni, perpetuóque lætu celebrantes, faciamus quod scriptum est: *Zach. 12. Et plangent eum plañtu quasi super unigenitum, & dolent super eum ut doleri solet in morte primogeniti.*

Perennet igitur vivátque in animis nostris ad immortalẽ Dei ac Domini nostri gloriam, tam præclari facti nunquam interitura memoria: eamque victoriam, quã de ipso Deo ita volente triumphavit divinus amor, assiduè recolentes, hoc illi veluti trophæum in cordibus nostris statuere, curemus; dicamúsque ipsi diviño amorì, quod de Iacobo Patriarcha scriptum est: *Gen. 32. Si contra Deum fortis fuisti, quantum magis contra homines prævalebis?*

§. 2.

Eandem ipsi Dei Filio, nostrã causã à Patre depresso atque exinanito, perquam esse gloriosam.

Hinc autem existit altera ejusdem incitamenti ratio. Adhuc quippe nunc, eam ipsam passionum Christi perennem gratiamque recordationem: cum ipsi etiam Dei Filio Redemptori nostro gloriosissima sit, hoc quoque nomine, æterno Patri acceptissimam esse debere: qui utique dilectissimum Filium ad has miseras vilitatẽque nunquam abjecisset, nisi hunc ex ipsis opprobrijs gloriosorem illustrioremque emerfurum esse cognosceret. Proinde & illud studere videtur magnopere, ut illam ipsius summam & incredibilem abjectionem, immortalì nominis memoriã, & pari gloria excellitate compenset.

Ergo quem, salutis nostræ respectu, omnibus non modo cruciamentis, sed & opprobrijs contumelijsque objectum, infra omnia (ut ita dicam) abjecerit: ejus vicissim nomen ac gloriam per nos attolli celebrarique, summo quodam

dam æquitatis iure desiderat. Cui iustissimo amantissimi Patris desiderio; si pro modulo nostro obsecundare studuerimus, redemptionis nostræ beneficium gratâ memoriâ cultûque perenni prosequentes, rem profecto & illi gratissimam, & Christo per jucundam, & nobis utilissimam faciemus.

Atque ad hoc ipsum Patris æterni desiderium pertinet quod veluti priora sæcula, quæ à primo generis humanæ lapsu ad passionem ipsam & mortem filij Dei intercurrere, eidem adumbrandæ ac præsignificandæ attribuit: huc enim spectabant tot dicta factaque prophetica, tot victimæ & cruenta sacrificia, tot legum ac religionum allegoriæ; quando (ut eleganter ait S. Cyprianus) & Patriarchæ, & Propheta, & iusti plerique ejus temporis figuram Christi imagine præeunte portabant; ut proinde lex vetus & Synagoga, nihil nisi umbra quædam prævia Christi venturi ac mortem pro nobis appetituri, esse videretur. Ita passione ac morte Christi jam exhibitâ, reliquum omnem temporis cursum usq; ad finem sæculi, eidem recolendæ celebrandæque constituit; ita ut præsens Ecclesiâ, per fidem suam, per ritus suos & sacramenta, & ante omnia per Sacrificium Eucharisticum, (quod eum eâ causâ specialiter institutum sit, à S. Augustino *Sacramentum memoria* non uno loco invenimus appellatum) tandemque per Martyrum sanguinem, per sanctos labores Confessorum, mortificationem Iesu in corpore suo circumferentium, expressa quædam sit ac viva imago ac representatio passionis Christi: secundum quod Hugo Victorinus quendam Joëlis locum exponens: *Luna, inquit, versa in sanguinem, Ecclesiâ est Christi imitans passionem.*

Audiat denique S. Bonaventuram in Stimulo divini amoris ea quæ dicimus, quædam quasi sermonis exaggeratione confirmans: *Ubique se offert homini Deus; & aliud pretium, nisi memoriam mortis Filij sui non requirit.* Quæ lo-

*De Bone
pat.*

*L. 20. con-
tra Faust.
cap. 21.
ep. 23. ad
Bonif.*

*p. 1. Stim.
cap. 2.*

ROY
LIVRE
DE
LA
BIBLIOTHEQUE
DE
LA
VILLE
DE
PADERBORN

quendi formâ Exercitium hoc ita commendat, perinde atque si eam mortis Filij sui memoriam Deus summè unicèque desideret; eoque facili atque omnibus obvio pretio, non modò pro ijs, quæ tot nominibus Deo debemus, satisfacere, sed & Deum ipsum (id enim S. Doctoris verba sonant) ubique se ultro offerentem, nobis redimere ac comparare valeamus. Adeò non grata duntaxat atque jucunda, sed etiam pretiosa est Deo pia passionis ac mortis Filij sui recordatio.

CAPVT VIII.

Christum ipsum perennem passionis suæ memoriam meritissimò à nobis exigere.

§. I.

Quâ ratione Christus à sibi singulariter dilectis eam recordationem postulaverit.

Quantopere cordi sit optimo ac benignissimo Redemptori, ut sui fideles, in amarissima ipsius passione ac morte recogitanda assiduè sese atque devotè exercent (extra ea quæ dixi in superiori incitamento, quæque facile queant in rem præsentem accommodari) illud propriè argumento esse potest; quòd non temerè quemquam Sanctorum aut Sanctarum invenias, eorum scilicet quos ipse sibi paulò familiarius adhibuerit, aut cum quibus dulcius ac tenerius versari visus sit, cui passionis ac mortis suæ perennem memoriam, vel amantissimis verbis non commendârit, vel aliâ atque aliâ ratione, ejus animo non modò imprimere, sed velut insculpere non studuerit. Cujus rei juvabit pauca quædam exempla ponere.

Rit. c. 3.

S. Edmundo Cantuariensi adhuc puero, seorsum ab æqualibus in prato quodam deambulanti, spectandum se-
præ-

præbuit Iesus Christus, divinâ quadam pulcherrimi pueri specie; hortatusque est ut nomen suum (quod cœlestibus characteribus inscriptum fronti præferebat) & ipse fronti ac cordi frequenter imprimeret, & in passione ac morte sua commeditanda libenter versaretur. Quod ille deinceps ita præstitit, ut in Salvatoris doloribus quotidianâ meditatione usurpandis, intimis sensibus afficeretur.

S. Birgittæ etiamnum puellulæ, cùm die quadam de passione Domini sermonem audisset, nocte insequenti oblata est Christi crucifixi species, tanquam recenti sanguine perfusa, dicentisque se his plagis affectum ab his qui contemnerent charitatem ipsius: quo illa viso sic commota est, ut exinde passionis Christi, sinè lacrymis meminisse non posset.

De S. Francisco refert B. Bonaventura: cùm sub ipsa vitæ sanctioris initia, frequenter loca solitaria, velut amica maroribus & piæ contemplationi magis idonea quæreret; quadam die sic seorsum oranti, & mente in Deum tanquam absorpto, apparuisse Christum Jesum velut crucifixum: *ad cuius conspectum, inquit, liquefacta est anima ejus, & memoria passionis Christi visceribus cordis ipsius adeo impressa medullitus, ut ab illa hora, cùm Christi crucifixio veniret in mentem, vix posset à lacrymis & gemitibus exterius contineri.*

Similiter autem B. Angelæ de Fulginio, in ipsis itidem vitæ melioris initijs, non semel, sed sæpius, Christus crucifixus sese videndum exhibuit, amanter adhortans, suas ut ad plagas aspiceret, atque expositis sigillatim doloribus suis, blandè ex ea seiscitans: quando ipse talia ejus amore sustinisset, quid ipsa vicissim Sponsi sui causâ facere posset ac vellet. Atque ipsa exinde ad passionis Christi memoriam ita cœpit affici, ut solo imaginis illam referentis aspectu, deficeret ac linqueretur animo, & febrili tanquam ardore astuaret: proindeque curæ erat sodalibus, subducere (quâ possent)

possent) omnes istius argumenti imagines, nequa fortè in ipsius oculos, cum eo quod dixi valetudinis incommodo, incurreret. Denique (ut passim ex Ludolpho Carthusiano referunt) cum quidam Dei servus, vitam degens solitariam, vehementer optaret agnoscere, quonam tandem opere aut exercitio Deo maximè placere posset, idque ut sibi manifestare vellet, instantius Dominum precaretur; apparuit demum quadam die oranti Christus Dominus, toto corpore confecto vulneribus nudus ac tremens, & prægrandi cruce humeros gravatus; docuitque, eâ re, inter ceteras, sibi maximè placituros servos suos, si se in cruce sua bajulanda adjuvarent, affectando se in doloribus suis, eorumque singulos frequenti ac piâ meditatione usurpando.

§. 2.

Quàm multa & mira ad eam in nobis conservandam operari dignatus sit.

NEquè verbis duntaxat ad id hortari dulcis Redemptor, sed multa & mira identidem operari dignatus est; quæ objecta fidelium sensibus, eos immemores dolorum ejus vivere non paterentur.

Hinc enim relicta, sive in B. Veronica velo sanguinolenta divini vultus effigies; sive in utraque sepulchrali sindone (quarum altera Taurini, altera Vefuntione, visitur) ipsius corporis Dominici, & plagarum ejus expressio. Hinc (ut nihil dicam de veri sanguinis Dominici non uno loco adhuc asservatis reliquijs) ex imaginis Salvatoris, Berjiti à Judæis crucifixæ, aperto latere, tantâ copiâ emissus prodigiosus cruor, ut, quod testatur Romanum Martyrologium, orientales & occidentales Ecclesiæ ex eo ubertim acceperint.

*Martyr.
9. Nov.*

At idem facit illa (de qua post dicam) vivifici ligni fan-

sanctæ crucis, in innumera prope frustra dissecti, & in omnes ferè orbis terrarum partes dispersi, miraculi plena multiplicatio.

Ad idem, toties cœlesti prodigio efformata, atque ostensa mortalibus, ejusdem sanctæ Crucis effigies, modò in nubibus cœli conspicua, modò de cœlo ad mortales delata, modò in hominum membris, vestimentis, rebus alijs impressa; modò (quod in Japonia instante persecutione, & alibi usuvènit) in dissectis arborum membris ac velut corde inventa. Cui affine, quod non ita pridem nostrorum ex Ibernia literis accepimus istic anno 1651. contigisse, ut dissectà ab hæreticis arbore, fonti Jesu in oppido Bellimorum imposità, in singulis truncis, eorùmque præcis partibus, Jesu nomen impressum apparuerit, quod nec ferro nec igni poterit aboleri.

Quid, quod integram etiam Christi crucifixi effigiem non semel è terra prodigiosè enatam constat; ad commendas commovendasve rei miraculo mortalium mentes, & ad eam, qua de agimus, passionis Christi memoriam in ijs resuscitandam?

Primum enim Vallisoleti in Hispania, in regali (ut vocant) S. Benedicti Monasterio visitur antiqua Christi crucifixi imago, vulgò dicta Crucifixus de la Cepa, quam nullo humanae manûs artificio exsculptam, sed è vitis cujusdam radice aut caudice divinitus exortam, non modò certa traditio, sed ipse etiam aspectus ostendit. Ad hæc Gandavi in Belgio, in Cœnobio Monialium Ordinis S. Augustini, religiosè asservatur radix lilij, Jesu crucifixi expressam effigiem referens, à Religiosis Patribus Ordinis S. Francisci olim in agro suburbano Urbis Jerosolymæ, cum ipso suo flore, inventa. Colitur & Trajecti ad Molam in Cœnobio itidem Monialium S. Magdalenaë aliud Christi crucifixi simulacrum, nullà pariter humanâ arte effectum, sed (ut habet re-

H

cepta

*Bosius l. 2.
de cruce
cap. 6.*

*Quaresim.
Terra S.*

*l. 4. c. 10.
§ 12.*

cepta traditio) ex nuce delatâ Ierosolymis, & in Belgico solo plantatâ, mirabiliter enatum. Wratislaviâ in Silesia ad annum Domini 1284. cùm Ecclesiæ S. Crucis fundamentis jaciendis terra erueretur, reperta est è radice arboris enata imago Crucifixi, tantâ membrorum proportione, tam exacto unguium, capillorum, aliorumque ejusmodi discrimine, quasi si eximiâ sculptoris arte esset elaborata. Quam se in eadem Ecclesia sæpe vidisse atque tractâsse, testatur qui hæc refert Abrahamus Bzovius in Annalibus.

Alphon. O-
Gall. Relat:
de Regno
Chile. l. 1.
cap. 23.

Denique recentiore prodigio in Regno Chilensi, Americæ regione, inventa arbor est sponte suâ, hoc est nullâ humanâ manu, sed non absque Dei singulari providentia, in crucis ac Crucifixi effigiem conformata: cujus ectypum communicârunt ac pervulgârunt Societatis nostræ Patres, qui ex eo regno in Europam revenere. Arboris corpus, quâ parte ei Crucifixus adnascitur, complanatum nonnihil, & tanquam dolatum apparet, ad exactiorem Dominicæ crucis representationem. Existit inde Crucifixus, consecratâ formâ spectabilis, nisi quod pars ima corporis velo seu amiculo quodam à lumbis ad pedes defluente obtegatur. Asservatur ea effigies in ejus Regni valle, dicta Limache, & magno concursu indigenarum celebratur. Alia quædam his affinia aliâ ex occasione referentur parte sequenti.

Viti c. 13.

At verò quàm suave pariter ac admirabile, quod idem Salvator, non jam res sensûs expertes, sed ipsa quorundam sibi singulariter gratiosorum membra passionis suæ diversis symbolis ac notis inscribi atque exornari voluerit; eosque in mortalium oculis, tanquam viventes sui imagines, & passionis suæ expressos testes apparere! Quo in genere principem profectò locum tenet Seraphicus ille S. Franciscus, qui inaudito ad eam diem prodigio, sacris vulnerum Christi stigmatibus in carne sua insignitus, novus homo stupenti mundo apparuit, & velut vivam Christi crucifixi effigiem

effigiem mortalium oculis objecit. Quod quidem sacrorum stigmatū in signe alijs deinde compluribus, quanquam ratione dissimili, divinitus postea concessum est: potestque fortassis non immeritò sibi gratulari minimum nostrum, Belgium, complura sibi istiusmodi prodigiosi favoris exempla obigisse. Sic enim de Beatis Lydvina & Gertrude ab Osten Hollandis Virginibus, tradunt apud Laurentium Surium, qui earum res gestas olim conscripsere. Idem tradit Ludovicus Blosius de alia quadam sancta Virgine, religiosà Herkenrodæ juxta Hasslelerum, de qua ita loquitur Monialis spiritualis cap: 2. *Itidem sanctissima Virgo Elisabeth de Spalbeeck, ingenti devotione quotidie passionem Dominicam recolere consueverat. Unde & Christus stigmata quinque vulnerum suorum manibus ac pedibus & lateri ejus verissime impressit: adeo ut ex ipsis tanquam è recentibus plagis copiosus sanguis plerumque efflueret, idque potissimum ferijs sextis.* Plures alias addit Arnoldus Raifus in suo Hierogazophylacio Belgico, & in his Beatas Brigidam Hollandam, Idam Lovanientem, &c. próque singulis suos autores laudat.

Verum illud in primis amabile, quod Italæ Virgini eo in genere contigit; Beatæ inquam Claræ de monte Falco, sive Claræ de Cruce: hoc enim nomine denique appellata est, ob singularem & prorsus insolitum erga Domini passionem affectum. Huic enim, cum cordi suo imprimi vivam imaginem ac memoriam passionum Christi dudum ardentè expeteret, atque veluti pro gustu quodam earundem passionum, annos duodecim omni spiritali consolatione destituta vixisset; apparuit denique cum cruce sua Salvator, in qua ipse diceret sitam esse summam ac compendium omnis lætitiæ; eamque cordi ejus arcanis notis ita inscripsit, ut nihil jam nisi de cruce aut cogitare aut loqui posset. Defunctæ cor (quod ipsa sub mortem faciendum monuerat) dissectum atque apertum est; atque in altera ejus parte

Luc: Wad:
ann. 1308.
num. 73.

conspēta Christi crucifixi effigies, ex ipsa carne exsculpta ac protuberans, unā cum Dominicæ lanceæ ac spongiæ similiter effictis iconibus; in altera verò, flagellum, funes, columna; suo quæque colore atque aprâ soliditate constantia. Atque cor istud admirabile, passionis Christi notis ac instrumentis insigne, etiamnum in præfati oppidi cænobio asservatur, & pietatis causâ spectare volentibus, exhibetur.

§. 3.

Quàm justum sit, nostrum quemlibet, ei Domini nostri desiderio studiosius respondere.

EN quo studio, quibusve modis, imò quot quantisque prodigijs, à nobis studuit obtinere dulcis Salvator, ut semper in pectoribus nostris superstes vivat ipsius dolorum grata ac constans recordatio. Quid si ad hæc adjunxerimus illud prodigiosum prodigium, & memoriam seu epitomen mirabilium Dei, Eucharistici inquam Sacrificij ac Sacramenti institutionem? quod vel idecirco potissimum Ecclesiæ suæ à Redemptore nostro relictum est, ut per mysticam illam ipsius Christi immolationem, cruentum crucis Sacrificium representaret, & (nequa nos ejus caperet oblivio) perpetuo & ad mundi finem duraturo mysterio, ipsam Domini mortem, ut Apostolus ait, annuntiaret; de quo quoniam inferius rursus erit dicendi locus, hoc loco satis fuerit indicasse. Juvabit interim rem concludere verbis S. Joannis Chrysostomi, qui ad hanc ipsam divini Sacramenti institutionem aspiciens: *Vides, inquit, quantum ei Studium fuerit, ut semper memoriâ teneamus, ipsum pro nobis mortuum fuisse.*

Hom: 83.
in Matt:

Quàm autem meritò id à nobis postulet amabilis Redemptor; ut istud suum immortale in nos meritum, gratâ recordatione; passionem suam amarissimam, aliquâ saltem nostrâ compassione; mortem denique nostrâ causâ
obi-

obitam, omnibusque venis fufum sanguinem, vel unâ subinde lacrymulâ prosequamur: & respicâ per se loquitur, & proprio postea capite uberiùs dicturus sum; ut nihil opus sit hoc loco pluribus disputari.

Tantum hîc tecum reputes velim: quando magna pars mortalium Christum JESVM Dei filium unigenitum, per summos dolores & amarissîma opprobria, in patibulo crucis pro ipsorum salute mortuum, aut per cæcitatem & infidelitatem ignorant, aut per vecordem oblivionem non recogitant; profectò par esse, eos qui immensi ejus beneficii, non fidem modò, sed sensum etiam aliquem habeant, & ejus auctori Domino nostro JESV Christo impensius gratificari ament, contentiori studio pium hoc exercitium arripere, & (quoad ejus fieri poterit) aliorum defectum ac stuporem conducipatâ devotione supplere.

Quamobrem ut caput hoc aliquando finiam, vulgatum illud è Threnis carmen, tanquam ab ipso Christo tibi propriè occini, & ad aurem cordis identidem insufurrari non immeritò existimes: *Recordare paupertatis & transgressionis meæ, absinthij & fellis.* *Thren: 3.* Perinde ac si diceret: Dilecta anima, recordare obsecro eorum quæ pro te passus sum, in cruce pendens & moriens amore tui. Et si nondum potes dare sanguinem pro sanguine, & vitam vitâ, mortem morte pensare: vivat in te saltem jugis ac grata meritorum meorum memoria, & vel hoc infimo non ingrata mentis officio, amorem ac dolorem meum compensare satage.

Hîc verò quid agat dicatve fidelis anima, nisi pudore simul ac dolore victa exclamet, illudque pro se reponat, quod laudatis Threnorum verbis proximè subjunctum est: *Memoriâ memor ero, & tabesceat in me anima mea.* Erit planè, quemadmodum optas, mi bone JESV, quando tuum tam ardens id votum est. Versabitur mihi assiduè ob oculos extre-

extrema paupertas ac nuditas, in qua mortuus es, omni tum exteriori tum interiori solatio destitutus. Recordabor myrrhæ ac fellis, quo sub ipsa morte potatus es. Neque obliviscar absinthij, seu amaritudinis amarissimæ, quæ in illa hora perfusa fuit anima tua, & temerata suavitas cordis tui. Memor ero denique transgressionis tuæ, hoc est excessus illius, quo & amor & dolor tuus omnem sive amoris, sive doloris modum transgressus est. Neque languidâ duntaxat memoriâ, stertilive recogitatione complectar passionem tuam, sed illius vivam imaginem cordi meo altè infixam assiduè circumferens, ejusque momenta, nusquam intermissâ contemplatione versans, amore liquefaciam, contabescam dolore; perennique luctu, & si quas de siliæ cordis mei extundere possim piæ commiserationis lacrymas, his tanquam lilij violisve tibi jucundissimis, tuum optimi ac dulcissimi parentis funus respergam.

C A P U T I X.

*Idem Exercitium B. Virgini Dei Matri sum-
mopere placere.*

Nemo est fidelium qui nesciat, quàm referat ad æternam salutem, illam sibi conciliare ac demereri, quæ ecclij janua, & electorum Mater speciali quadam ratione à filio suo constituta est. Atqui quàm ei acerbum fuit, filium suum dilectissimum in patibulo crucis pendentem, & per summos dolores expirantem aspicere: tam nunc ei dulce est ejus cruciatus assiduè recolere, & perquam jucundum ac volupe, si sui clientes frequenter eandem exercitationem usurpent. Quod etsi, ex eo quo in filium est animo, pronum erat cuique conijcere; necui tamen id obscurum esset, dignata est non semel dilectis filij sui Sponsis, Birgitæ, Mechtildi, aliisque Sanctis ore suo testatum facere.

Nimi-

Nimirum veluti sequestra fuit & conciliatrix nuptiarum humanæ naturæ cum Verbo Dei in uteri sui virginis thalamo sancendarum: ita gestit esse pronuba connubij animæ sanctæ cum filio suo in crucis lectulo consummandi. Neque immeritò hoc quasi lacte, piâ inquam passionis Christi memoriâ, ali & educari desiderat; quos meminerit se, Rachelis instar, sub ipsa cruce difficillimo partu enixam, ut totidem doloris sui filios: quippe omnium nostrûm effecta mater, cum Joannem, omnes Virginis clientes representantem, Christi voce accepit in filium; ut Rupertus Abbas aliique observavere.

*l. 13. in
Joan.*

Nec satis habuit studium hoc suum ac desiderium sæpe testari: nisi etiam ejus Exercitij formam aliquam ac rationem subinde per seipsam traderet. Quemadmodum in Annalibus Societatis nostræ de rustico Peruano legimus, quem sibi supplicem, tibiæ tumore liberatura, prius admonuit cruciatuum filij sui, & canticum quoddam ejus argumenti edocuit; quò hominis animo (rudis alioqui & rusticani) passionis Christi memoriâ altiùs imprimeret, & facilem ac promptam redderet. Canticum illud versiculis quibusdam Indicis comprehensum, Franciscus Bentius noster Latinè vertit, & propter metri affinitatem hisce anapesticis illigavit:

*Lit. Peru:
1587. &
1589.*

*Pater en noster, genitor noster
Rigidis clavus in cruce fixus.
Cor transfixum cuspide amoris.
Cruor è toto corpore manans,
Omnes circum proluit artus.
Cernisne caput, declive caput,
Caput hoc flavæ simile aristæ?
Viden' ut cingunt spinea ferta,
Vsq̄ ad tenerum fixa cerebrum?
Patri beu! nostri cerne capillum,*

Spar-

*Sparsum, incomptum, sanguine fedum.
 Oculi tristes, lumina mœsta,
 Rosæas lacrymas largè effundunt:
 Fluxisse putes molle cor allum.
 Heu confudit jam decus oris,
 Pallorque genis sedet exanguis, &c.*

Nam reliqua omitto ne longior sim.

Atque ex jam dictis facilè est illud conficere, quod pronunciat S. Bonaventura: eos qui assiduâ meditatione passionem Christi recolunt, continuò habitare in corde B. Virginis, hoc est (ut interpretor) ei charos in primis atque acceptos esse. Ita enim ait, ipsam Dei Matrem alloquens:

*P. 3. Hinc
 cap. 16.*

Certè hi bene intrant cor tuum, & sunt continuè in corde tuo, qui filij tui ruminant continuè passionem. Impossibile enim est, Mater pijsissima, filij tui intrare vulnera, & non intrare cor tuum, quia illa vulnera sunt in corde tuo perpetuò collocata. Sic ille.

Si igitur, quo par est amore, Christi Jesu nostrumque omnium amantissimam Matrem prosequimur, si favorem ejus ac gratiam emereri studemus, hoc est si ipsam salutem nostram amamus; justo tam bonæ Matris desiderio obsecundantes, in filij ipsius amarissima passione recogitanda ac recolenda, libenter atq; assiduè (si fieri potest) exerceamur.

Imò (quando ei id tantopere complacitum est) eam deligamus hujus Exercitij tanquam patronam ac prælidem; confugiamusque ad eam cum fiducia, ut mentibus nostris passionis dilecti filij sui, non modò perennem semperque vivam speciem imprimat, sed in ea etiam commeditandæ sensum ac gustum tenerioris pietatis instillet, dolorumque Matris ac filij consensum quandam & communionem impertiat. Quamobrem utiles esse possunt pij quidam rhythmici ex Planctu B. MARIE, cujus initium est: *Stabat Mater*

*Supplem. ad
 an. 1399.*

dolorosa. desumpti. Cujus threnodiæ S. Gregorium autorem faciunt Philippus Bergomas aliique. Ca-

CAPUT X.

Christum Dominum in omni vita, futuram passionem suam prae oculis habuisse.

Nec magistros tantum hortatoresve in huius Exercitij studio habemus Christum ejusque Matrem, sed antistites etiam ac duces; ut qui vitam omnem in ea ferè cogitatione & exercitatione posuerint.

Ac primum quod ad Christum attinet; eum haud injurià dixerim, à primo suæ conceptionis momento, ad extremum usque spiritum, in perpetua passionis suæ meditatione fuisse: ut quamvis subinde specialiùs ei animum adverteret (velut cum in orto Gethsemani, ipsa passione jam appetente, adeò vivam ejus speciem effinxit animo, ut ipse cogitationis horror sanguineum illi sudorem expresserit) non tamen videatur unquam futurorum dolorum imaginè ex animo deposuisse; ut posset dicere cum Propheta: *Dolor meus in conspectu meo semper.* psal. 37.

Id adeò B. Mechthildi (ut ejusce rei certiores effemus) aliquando revelare dignatus est. Nam cum illi prædulcis Iesus instar pueruli quinquennis apparuisset, identidem respectantis manus suas; ipsaque hæretet, quid eo ostento significaretur; in hunc modum ei à Salvatore responsum est: L. 2, c. 6. Quemadmodum homines manus suas frequenter aspiciunt, quas utique semper habeant in conspectu: ita se ab infantia ad suum usque è vita excessum, agitasse animo amaram passionem suam, & singula eorum quæ sibi toleranda essent, nusquam intermissa cogitatione verlassè.

Equidem ipso suo in mundum ingressu (quod testatur ad Hebræos scribens Apostolus) corpus sibi aptatum aspiciens, in quo pati & mori posset, libens se in tormenta & crucem, quibus à Patre destinabatur, obtulit; & impositam sibi Heb. 10. Psal. 39.

moriendi legem, ne unquam excideret animo, defixit in medio cordis sui. Quo proinde factum (quod pluribus infra demonstrabimus) ut animo quidem assidue in cruce esset, in cruce habitaret, ejusque vita non esset aliud quam iuge sacrificium, & perpetua suiipsius in ara crucis immolatio.

Hinc illa tam crebro & in omni propè sermone injecta passionis mentio. Hinc illa voces desideriorum cordis indices: *Baptismo habeo baptizari, &c.* Hinc illa toties ingesta atque repetita: *Tradetur, illudetur, conspuetur, flagellabitur, crucifigetur. Oportet eum multa pati. Cum exaltatus fuero à terra. Si exaltaveritis filium hominis;* & similia. Quæ usq; adeò infixæ gerebat animo, ut etiam inter plausus ac triumphos, eorum sensum non amitteret; sed oblata quoque lætitiæ argumenta, futurorum dolorum cogitatione respergeret. In sua certè gloriosa Transfiguratione, apparentibus cum eo in majestate Moyse & Elia, hoc ille sermonis argumentum unicè habuit. Siquidem (ut testatur S. Lucas)

Luc. 9.

dicebant excessum ejus, quem completurus erat in Ierusalem: hoc est, loquebantur de excessu ejus à vita, & de morte crucis, quam erat Ierusalem obiturus. Et mox die altera, cum energumenum à malo dæmone liberasset, stupentibus omnibus, & mirantibus quæ faciebat, dixit ad discipulos suos: Ponite vos in cordibus vestris sermones istos: Filius enim hominis futurum est, ut tradatur in manus hominum.

Denique & extremum triumphum, quo inter populo- rum acclamantium, viasque fronde ac veste multâ conster- nentium festivos plausus, invecus est Ierosolymam, nullo suo gaudio executus est, sed mærore ac lacrymis aspersit: quòd nempe se ut agnum paschalem aspiceret; qui de more gentis eadem die, decimâ in quâ mensis primi, de Bethania inducebatur in urbem coronatus frondibus; ut docti obser- vant Interpretes: proindeque sese, qui nunc cum lætitia in- duceretur, paucis post diebus, commutatâ vice, ejusdem popu-

populi sibi dilecti execrando scelere immolandum; quod eidem præciseret inexpiabilibus luendum esse supplicijs.

Nimirum aliæ à nostris multùmque absimiles erant. Dei incarnati cogitationes, sensus & vota longè diversa: ut qui non iisdem gauderet rebus, quibus gaudemus nos; neque mundi gloriam aut diem hominis desideraret; sed totus ferretur & anhelaret ad diem suum, hoc est (si Chrysofomo aliisque credimus) diem passionis ac mortis suæ; quem utique pro suo in nos amore, non jam spectaret, ut diem amarum ac funestum, sed ut genialem atque festivum; diem scilicet desponsationis suæ (ut in Cantico Canticorum dicitur) & lætitiæ cordis sui. Ut enim præclare S. Bernardus: *Dies desponsationis illius, dies ista est; dies indignationis & blasphemie, dies tribulationis & miserie, dies percussionis & doloris, dies vinculorum & mortis, dies desponsationis illius est: Sic* S. Bernardus.

Isa. 8.

Cant. 3.

De Pass. Dñi

c. 4.

Eja, igitur, fidelis anima, imitare sponsum ac Regem tuum; & (quod est Abbatis Latiensis monitum) *Venerandam ejus passionem, tanquam pretiosam margaritam in scrinio peccatoris tui reconditam habe, & eam grato animo revolve. Depinge mentem tuam suavissimis imaginibus passionis ejus; & floridam Dominicæ crucis arborem planta in medio cordis tui. Ut nunquam ex animo tuo discedat ejus memoria, sed vivam semper atque recentem in omni vita circumferas.*

Spec. Spir. c. 10.

CAPUT XI.

Eandem seu cogitationem seu memoriam B. Virginii familiarissimam, ac ferè perpetuam fuisse.

O Stendamus nunc, quod superiori incitamento attigimus, ipsam etiam Sanctissimam Dei Matrem, Filij sui

cruciatu, vel adhuc futuros identidem præmeditatam esse, vel jam præteritos, assiduâ memoria ac perenni luctu profectam.

§. I.

Virginem Sanctissimam, futuram filij sui passionem continuè præmeditatam esse.

Atque ut ab eo, quod primum proposui, ordiar: B. Virginem vel ab ipsa filij sui infantia, futuram ejus passionem ac mortem præsensisse animo, & (quod inde videtur consequens) de ea identidem, nec sine dolore, recogitasse; etsi nullâ nobis autoritate constaret, esset tamen per se omnino verisimile. Siquidem, ut erat divinarum litterarum, scientissima, & interno quoque magisterio, à principio & plenè (ut loquitur S. Bernardus) de omnibus instructa mysterijs, aperta Sanctorum Prophetarum & præsertim Isaïæ, de Christi necè atque tormentis oracula ignorare scilicet non poterat. His adde recentes B. Simeonis voces, denuntiantis & istum puerum positum esse in signum cui contradiceretur. (câ nimirum contradictione de qua ad Hebræos dicit Apostolus: *Recogitate enim eum qui talem sustinuit à peccatoribus adversus semetipsum contradictionem*) & Matris animam, ipsâ confessione ac compassione dolorum Filij, velut spiritali quodam gladio transverberandam.

*Hom. 4. sup
Miss.*

Heb. 12.

L. 6. c. 51.

Eccl.

*Addit. ad
vitam suâ.*

Ergo inhærente jam tum lateri, fatali leto, cruciatum filij sui (ut ipsa non semel revelavit S. Birgittæ) perpetuâ expectatione cruciata est. Testaturque S. Teresa, id ipsum his verbis sibi à Christo manifestatum fuisse: *Noli putare, cum matrem meam me in suis ulnis continentem vides, illam sine magna amaritudine & tormento, illo fruitam gaudio suisse. Jam inde enim ab eo tempore, quo Simeon illam doloris gladio transfigendam dixit, clarum ei Pater meus lumen infudit, quo illustrata videret, quid mihi patiendum esset.*

Acue-

Acuebat igitur doloris sensum assidua filij presentia, & conspectus amabilis faciei speciosi formâ præ filijs hominum; reliquorumque membrorum, quæ cui tormento subijcienda forent singula, præfaga & mæsta designatio. Itaque subinde divinissimi ejus infantis innocentes artus contuens; aut etiam pro materno jure verecundâ manu attritans ac velut pertentans: Hæcine agebat, teneræ ac delicatæ manus, hi speciosi atque immaculati pedes, aliquando clavis trabalibus in crucis stipite suffigentur? Hoccine latus, divinitatis sacrarium, cor istud sancti amoris sedes, & divinatorum affectionum officina, hoc inquam pectus compungetur crudeli lancea, & vasto hiatus ac fœdo vulnere temerabitur? Quæ aut his affinia secum reputans, crebrò solvebatur in lacrymas; ut sibi revelatum ab ipsa Virgine B. Birgitta testatur. Et videri potest ejusdem Sanctæ sermo Angelicus *cap. 7.* ubi sigillatim minutatimque describit, uti discursu factò per membra singula, futuros filij sui dolores aestimaret ac meditaretur.

L. 1. c. 10.

L. 2. c. 24.

Sed & illi succurrebat, opinor, cum pro materno officio virgineum lac infantis labris immulgeret, eo se pacto materiam subministrare, unde conficeretur & concreveret pretiosus sanguis, qui aliquando tormentorum vi expressus, humano generi redimendo instrumentum esset & pretium. Vt vel eo sensu meritò dicantur ejus ubera assimilata botris: quòd eâ mente ac cogitatione Christum lactans, neque tam ut filium, quàm ut agnum victimæ destinatum, eum educans; non tam ei lac dare, quàm sanguinem affundere videretur.

Cant. 7.

Neque obscurum esse potest; quin annis porrò succedentibus, quò propiùs in dies innocentem victimam cultro & aris admoveri sentiret, hoc magis etiam ingravesceret materna cura: cum interim ipsa (ne, intempestiva forsitan futurorum commemoratione, Vnigeniti commove-

ren-

rentur viscera) dolorem suum corde premeret; nisi quò fortassis, aut mæsto quandoque oculorum in filium coniectu eum proderet, aut erumpente furtim gemitu loqueretur; pariterque filius maternum vulnus intelligens, non nisi dejecto aut etiam subducto tristi lumine, vel obortà lacrymula responderet: & ita, reciproca consensione, filius ac mater, amantissimi, mutuis se sauciarent doloribus, mutuis amoribus solarentur.

Quin etiam illud est verosimile (quod piè commentatur S. Bernardinus Senensis) in ipso Divinæ Incarnationis articulo, Sanctissimam Virginem simul in Filij conceptionem, simul in mortem consensisse; eumque jam tum obtulisse Patri, velut pro mundi peccato hostiam, prout ipse se se eo ipso momento offerebat Filius, seque unà cum illo quodammodo crucifixisse; in eumque sensum (ex ejusdem S. Bernardini phrasi) crucifixam crucifixum concepisse. Sic enim loquitur in eo de B. Virgine tractatu: *In signum igitur quòd crucifixa crucifixum concepit, ordinavit summa Sapientia Dei, quòd eodem die Christum concepit, quo etiam fuit passus.* Eademque mente Richardus à S. Laurentio: *Ex quo filium concepit (inquit) ipsum pro mundi salute pati desideravit; sicut videtur velle Ambrosius.*

§. 2.

Eandem Virginem filij sui mortem acerbam, quam coram ipsa spectaverat, assidue recogitasse.

Iam ut alterum illud, quod propositum erat, exequar: sicut velut modò demonstravimus, Virgo Beata pravissimam durissimam filij passionem, assiduo luctu atque dolore antegressa est: multò magis eandem dicemus, crudelissimæ mortis ab eodem re ipsa & in oculis suis, obitæ perennem atque infixam dolenti animo recordationem aluisse. Quod equidem

dem nemo dubitabit; nisi qui nesciat, Virginis animum præ amoris vi, perpetuò habitasse in filio; vel non intelligat, quàm efficax fuerit & penetrabilis ille doloris gladius, quo, ad filij morientis aspectum, ipsius anima non præstricta leviter, sed ad ipsas usque cordis medullas transfixa ac cruentata est. Nam si, ut multis Sanctorum ussuenisse jam vidimus, objecta duntaxat per visum Christi crucifixi species, & obscurum aliquod passionis ejus simulacrum, sic illos affecit, itaque altè infedit animo, ut in omnem deinceps ætatem imago illis patientis Christi semper ante oculos observari videretur: quid, amabo, dicendū de Virgine; quæ, ut oculos materno amore eruditos habebat, longè aliter ac illi aspiciebat Unigenitum suum; longeque penitius introspiciebat penetrabátque dolorum vim, quorum ipsa non modò testis oculatissima, sed etiam focia atque particeps extiterat.

Itaque ex quo infami trabe pendentem suum Benno- ni, filium inquam doloris sui, & per extremos cruciatus animam exhalantem contemplata est; ita animo deinceps circumtulit nati sui sanguinolentam speciem, ut passionem ejus ac mortem, non tam præteritam meminisse, quàm velut recentem atque præsentem intueri videretur: de quo sic ipsa ad B. Birgittam: *Passio filij mei, sive comedebam, sive laborabam, quasi recens erat in memoria mea.* Proinde (quod in Deuteronomio, sed diverso sensu, dictum est) assiduè erat vita ejus quasi pendens ante oculos ejus: semperque auribus insonare videbantur tristes illæ moribundi voces, quibus maternum pectus acerrimè percussum & convulserat: *Mulier, ecce filius tuus*; aut illæ supremi laboris & extremæ desertionis indices: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?*

L. I. Rev. c.
77.

S. Birg. l. 4
c. 79.

Ita quidquid agitaret cogitarétve, aspersum erat cruciatuum Christi memorià, & reliquam ætatem, istà (ut ita dicam) dulci-amara meditatione condièbat.

Neque prætermittendum hoc loco, quod etsi minimè per se dubium esse poterat, tamen à Sophronio Jerosolymorum Patriarcha aliisque Patribus memoriæ proditum accepimus: ipsam Dei Matrem, post filij sui in cælum ascensum, loca quæ is suis doloribus atque sanguine consignasset ac consecrasset frequenter convisere atque obire solitam. Qua

Serm. de Assumpt. B.M. de re S. Hildephonfus: *Si scire velimus (inquit) quid Dei Genitrix post Resurrectionem Domini, antequam ipse cælos ascenderet, agebat: sine dubio loca Dominica Nativitatis, Passionis, sepulturae & Resurrectionis frequenter circumiens invisere cupiebat. In iisdem etiam locis lacrymas fundebat, & sanctissimi oris sui oscula imprimebat. Deinde ad notum sibi refugium, Apostolicum contubernium, cum gaudio remeabat. Et Joannes Gerson tractatu 2. super Magnificat, loquens in persona discipuli; Puto (inquit) quod post passionem filij sui B. Mater ejus crucem crebrò fuerit amplexata, omniaq; loca ubi steterunt sacri pedes ejus, sedula de osculatione coluerit. At generalius L. 6. c. 61. ipsamet Virgo apud S. Birgittam: Omni tempore (inquit) quo post Ascensionem filij mei vixi, visitavi loca in quibus ipse passus est, & mirabilia sua ostendit.*

§. 3.

Ejusdem, in visendis locis passionis filij consecratis, animi, studium ac devotio.

Ad ann. Dō. 37. ERGO dolori amorive suo sive levamen sive pabulum quaesitura, aut S. Ioanne (ut in Elavio Dextro legitur) aut cognatis matronis puellisve familiaribus comitata, exibat nunc orientem versus, & torrentem Cedron prætergressa, divertebat primùm in villam Gethsemani, & hortum illum, primam dolorum filij sui palæstram ingrediens, & ad comites benignè conversa: Hic ille est, agebat, fatalis hortus, scena horroris atque angoris; ubi Jesus meus tristitiâ, &

dio, mærore, pavore oppressus, non levi tormento supremis doloribus proluserit. Istic (extra hortum) reliqui constitere discipuli. Hic tres illi Christo magis intimi, mæsticiã graves & somno oppressi jacuere. Ipse ad hanc specum (& simul illorsum deducebat comites suos) ipse ad hanc specum, positus genibus, & mox in faciem suam proci-dens, inter animi sui tristes angores, prolixius oravit Pa-trem, & hoc ecce solum, hos cespites cruento sudore suffu-dit. Quibus in vocibus, cum, ipsã rei atrocitate, non nihil commoveretur animo, vocemq; fortassis dolor ac singultus intercluderet; hortatu comitum, tantisper corpus depone-bat in gramine, tum dolori suo ac suspirijs moram aliquã, tum lassus artubus quietis non nihil indultura.

Exinde digressã, cum sub horti exitum, filij sui ad ho-stes oecursum indignaq; vincula, & proditoris discipuli fa-tum infelix, nec sine gemitu, commeminisset; conscenso clivo Olivarum, evadebat in montis verticem; locum il-lum Christi in cælum ascensu nobilem, ex intervallo revisu-ra. Quò postquam denique perventum erat: Hic verò, ajebat, ille locus est, ex quo dilectus meus, post suprema monita faustasq; preces, inter omnium qui aderamur mixta lacrymis gaudia, in cælum iter intendit; aspectanti-umque, ac quoad longè licuit prosequentium, oculis ere-ptus, istæc quæ videtis impressa rupi, pedum suorum vesti-gia, ad rei memoriam & solatium nostrum reliquit. Igitur unã cum comitibus humi provoluta, dissuviabatur inscul-ptas saxo vestigiorum notas, iisdemque pio ploratu resper-sis, velut amabili maternæ pietatis officio perfuncta, ad ades suas & gratam sibi solitudinem revertēbat.

Aliàs autem, idq; frequentius, Occidentem versus in-tendens, conscendebat montem Calvariæ, lustratura locos tantarum mysteriorum testes; & filij sui supremo labore, morte, sepulcro insignitos; pioq; studio dilecti sui vestigia
K relegens,

relegens, quid quoque loco gestum fuisset, aut tacitâ secum cogitatione retractabat, aut suis à latere Virginibus commemorabat. Itaque ab ipso principio viam, qua de Præstidis prætorio in Calvariam itur, insistens: Eheu! hæc (ajebat) bajulans sibi crucem, cum hominum turba infinita, egressus est afflictissimus JESUS meus. Hoc ille calle anhelus ac gemens, & (ut est via hæc saxis aspera, eratque crucis immane pondus, & ipse exhaustus ac defectus viribus) vix pedibus insistens, & gressu non semel lapsante, contendit. Atque in eo quem mox monstrabo loco, oneri denique planè succumbens, toto in terram concidit corpore; ipsaque prolapsione & crucis allisu, apertis renovatisque plagis, locum erumpente de sacris venis cruore signavit.

Inde porò nonnihil progressa, & post paulò subsistens; Hic verò locus est (inquebat cum gemitu) quo ego illum, cum euntem persequerem, demum assecuta, & (prout efficax est maternus amor) per obstantem licitorum turbam ad eum penetrans; heu! illum denique sub cruce incurvum, dejecto vultu, liventibus genis, oculis sanguine oppletis, facie omni defecta ac deformata, vix ut agnosci posset (sed quo meo, putatis, quo ipsius dolore!) conspexi: cum ille, vicissim adversis ad me luminibus, mæstam mæstus aspiceret, & ore nihil, multa oculis, plura corde loqueremur. O occursum tristem! ô diem illam utrique nostrum luctuosam atque acerbam! Ad extremum obiter monstrato loco, ubi vel mulieres super se plorantes affatus esset, vel à Berenice accepto velo sui vultus effigiem prodigiosè impressisset, summa denique Calvarij juga non sine labore superabat. Atque hinc plusculum & moræ ponebat & operæ; cum vel ad locum crucis & mortis nati sui consistens, quid ille quolibet temporis puncto, aut passus aut effatus esset, memoriâ repeteret; vel loca signaret, quibus ipsa locis, sive filio morienti astitisset, sive exanimem & crucem depositum, triste
simul

simul ac dulce pondus, matro gremio complexa esset; vel denique vicina in rupe, sepulcrum ejus gloriosum; religiose conviseret. Jamq; dolorem ac luctum renovante locorum conspectu, singula loca perfundebat lacrymis, & modò illis advoluta, pijs osculis donabat; modò ad illa confidens, eorum quæ istic gesta essent contemplationi insistebat; vix ut denique posset avelli.

Nam in Christi Matrem certius sanè conveniant, quæ in re simili scribit de S. Paulâ S. Hieronymus: *Prostrata ante Ep. 27. c. 74*
crucem, quasi pendentem Dominum cerneret, adorabat. Ingressa sepulcrum resurrectionis, osculabatur lapidem, quem ab ostio monumenti amoverat Angelus: & ipsum corporis locum; in quo Dominus jacuerat, quasi sitiens desiderans aquas, fidei ore lambebat. Quid ibi lacrymarum, quantum gemituum, quid doloris effuderit, testis est cuncta Ierosolyma, testis est ipse Dominus quem rogabat. Quos itidem pios animi sensus & illa indicat epistola; quam Paula ipsa & Eustochium, Hieronymo dictante scripsere ad Marcellam, eam invitantes ut in Bethlehem veniat; ubi hæc inter cætera: Ergone erit illa dies, quando nobis liceat speluncam Salvatoris intrare, in sepulcro Domini flere cum sorore, flere cum matre; crucis deinde lambere lignum, & in Olivæ monte cum ascendente Domino, voto & animo sublevari, &c.

Harum igitur exercitationum piâ vicissitudine Dei Mater solabatur orbitatem suam, vitæ moras, exilij tædia; & uti Sponsa ex Canticis, cor amore languens, dilectiq; sui desiderio & expectatione deficientem animam, rerum quas in vita ille fecisset protulissetve, memoriâ, velut aurâ florum, odoratorumq; malorum spiritu fulciebat ac sustentabat.

Sed diu me tenet istius argumenti svavitas, Finiam igitur, si verbo addidero: Passionis filij sui memoriam, non tantum Virgini in terris degenti fuisse familiarissimam; sed etiam eidem in cælo ævum agenti cum filio, perpetuò in

p. 3. sim. c. 16. pectore hæsuram: quoniam (ut ait S. Bonaventura) *sicut illa stigmata semper erunt in Filij corpore; sic semper in Matris mente.* Quod quidem amplius intelligetur ex jam dicendis.

CAPVT XII.

Hanc fore perennem jucundamq; Sanctorum in celo occupationem.

§. I.

Circa Christum ejusq; vulnera, Sanctorum in celo sensus pradulces.

ps. 88. **N**Eque ad id, de quo nunc agimus, minimo nobis stimulo & incitamento esse debet: quòd (ut piè & cum ratione meditari possumus) hoc quoque futurum sit perenne & assiduum exercitium Beatorum; post superata Salvatoris ope ac passionis ejus meritis, mortalis vitæ pericula, misericordias Domini æterno cantico celebrantium.

apoc. 4. 5. Nam si pars magna illius felicitatis erit, agnoscere ac demirari vias, quibus quemq; **D E V S**, occultâ sed forti certâq; providentiâ, ad portum denique æternæ salutis deduxerit: non minus dulce erit scrutari ac recognoscere, quo tanquam ex fonte provenerint illis bona omnia; Christi nimirum Salvatoris merita, modosq; admirabiles, quibus illam nostræ salutis œconomiam dispensârunt atque impleverit. Enimverò (ut non obscure in Joannis Apocalypsi adumbratum legimus) **D E I** solium & Agnum circumstantes, submittent identidem coronas suas, testati se eas tenere Agni beneficio, qui etiam tum tanquam occisus eorum oculis obversabitur; & citharis suis, hoc est cordibus amoris & gratiarum plenissimis, decantabunt illud solenne carmen, quo assiduè resonabit aula cælestis: *Dignum est*

est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & divinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Aut alijs sanè non absimilibus, immensas Domini ac Redemptoris misericordias in æternum cantabunt. Quo quidem cantico (ut ait S. Augustinus) in gloriam gratia L. 22. de Christi, cuius sanguine liberati sumus, nihil erit profectò illi jucundius civitati.

Atque vel idcirco etiam Dominus noster, post commu-
nem resurrectionem & completum electorum numerum, quando nulla jam causa erit, quamobrem pro illis appellet Patrem, & merita sua demonstratis vulnerum cicatricibus alleget; adhuc tamen in carne sua plagarum vestigia retenturus est; ut vel sic offerat Beatorum oculis perennia suæ charitatis pignora, alatque in eorum animis amabilem suæ passionis recordationem; neque jam soli Thomæ, sed communiter omnibus liceat (ita permittente benignissimo Salvatore) digitum inferre in locum clavorum, & manum mittere in latus ejus; & jam quodammodo palpare, quanta sit dulcedo divini cordis, & quæ flammæ, æstus, incendia, immensi, & inexhausti & indeficientis amoris.

Nec absurdè fecero fortassis, si illa Christi ad Magda-
lenam verba, sensu obvio atque facili, eam in partem inter-
preter: *Noli me tangere; nondum enim ascendi ad Patrem meum.* Planè ac si diceret: Intempestivum nunc quidem est hoc genus officij, quando immortalis inter mortales adhuc versor. At postquam ascendero ad Patrem, & vos in cæli regno mecum eritis; tunc utique licebit me tangere, & juvabit delectabitq; electos meos, oscula pedibus meis figere, palpare vulnera, intrare in latus apertum, & ita haurire cum gaudio de fontibus Salvatoris. Jam verò noli me familiarius tangere: nondum enim ejus rei tempus est, neque id mortali adversus immortalem est concessum.

Inter hæc, quænam, putatis, erunt exultationes & gaudia, qui

qui sensus motusue animorum, amore simul & voluptate, intimâ colliquefcentium? Quo stupore defixæ hærebunt illæ millies beatae mentes? quæ ulro citroq; colloquia, non tam oris & linguæ officio (quanquam & illo fortassis) quàm organo cordis & affectuum dulci murmure expressâ! Cùm ille cælestis Sionis felix populus, velut examen apicularum Paradisi, convolabit ad melliflua Christi vulnera, & tanquam rei semper novæ admiratione; modo de ipso Salvatore quæret, quod olim edixit Zacharias: *Quid sunt plaga ista in medio manuum tuarum?* Quid illæ sibi volunt sacris impressæ pedibus cicatriees? Quid roseum istud vulnus lateris, & divini cordis amabilis apertura? modò Isaiæ acroamate: *Quis est iste (inquit) qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? Iste formosus in stola sua, gradens in multitudine fortitudinis suæ? Aut: Quare rubrum est indumentum tuum, & vestimenta tua, sicut calcantium in torculari?* Et ille singulis respondebit ad aurem cordis: Se præ nimio amoris excessu accepisse has plagas, salutis ipsorum gratiâ; & calcasse passionis torcular ipsorum peccatis debitum: unde vestem habeat aspersam sanguine, & corpus his notis cicatriebusq; compunctum. Neque verò sese tantorum laborum aut cruciatuum pænitere: quando eum suæ passionis fructum aspiciat, videatq; sanguinem suum pro ijs, quos perpetuâ charitate dilexerit, non inutiliter esse profulum.

Hic verò in beata multitudine, quàm dulces rursum, amoris æstus, quàm subsultantium gaudiorum reciprocationem existere necesse est? quàm lætas voces gratulationesue, illum Servatorem ac Redemptorem amantissimum, illum suæ salutis ac felicitatis autorem unicum, illum patrem, amatorem, sponsum, omnia, appellantium: neque sibi modò felicitatem suam, sed ipsi quoque Imperatori suo partam gloriam gratulantium, quòd incredibili animi fortitudine, & vincendi genere inaudito, hostes infensissimos, mundum, diabolum,

Zach. 13.

Isa. 63.

apoc. 19.

diabolum, peccatum, moriendo debellaverit; quod populum suum de tyrannica potestate ereptum, in optatam libertatem asseruerit, quod chirographum decreti nobis contrarium sanguine suo deleverit; quod mortis autore ad crucis trophæum alligato, mortem in sempiternum precipitaverit; quod morte sua cælum electis aperuerit; quod opimis spolijs de hoste captis, suprema cælorum triumphans incedens sit; quod sedens ad dexteram Patris, pro laboribus susceptis quietem interminatam, pro perpeffis doloribus immensam animi læticiam, pro opprobrijs & ignominia supremam gloriam & divinos honores consecutus sit; quod denique in medio electorum & dilectorum suorum, augustus, felix, gloriosus in perpetuum regnaturus sit.

Col. 2.

1/a. 25.

Verùm hæc, & his similia, quæ ab humano sensu longissimè posita, obscurâ duntaxat suspicione attingimus, devotè potius sanctarum mentium cogitationi ac meditationi relinquamus.

§. 2.

Domini crucem in calorum fastigio, post iudicium, collocandam videri.

Veruntamen ad id quod proposui, non parum, opinor, conferet, si illud etiam adjunxerimus; quod etsi video incertum esse, tamen & piè credi, & ratione probabili defendi potest: ipsam nimirum Domini crucem (ipsam inquam lignum in quo pependit Assertor noster) post diem extremi iudicij, æternum præclaræ victoriæ signum ac monumentum, cæli penetralibus inferendam, ibiq; excelso atque illustri loco positam, omnium Sanctorum in se oculos admirabili decore, & fulgoris immensi majestate, converfuram.

Ad quam seu piam credulitatem seu probabilem conjecturam,

Thom. VII. l.
denf. Corae.
l. in. Gret.
ser. Sc.
Matth. 24.

jecturam, non difficulter induci poterit, qui illam probabit, non paucorum equidē nec ignobilium autorū sententiam; qui ex ipsius Domini prædictione, sub extremum ejus adventum, non aliquam solū crucis figuram ex aëre nubibusve formatam in cælo apparituram censent; sed ipsissimam Domini crucem, recollectis in unum omnibus ipsius etiam affulis ac pulvisculis prodigiosè instauratam ac redintegratam; eamq; Christo ad iudicium descendenti, tanquam signum filij hominis, id est insigne vexillumūe Judicis, Angelico ministerio præferendam. Cui opinioni favet Joannes Chrystostomus homilia de cruce & latrone. Et S. Ephrem citatus à nostro Gretsero l. 1. de cruce c. 92. Atque ad eandem confirmandam faciunt, tum Sibyllæ versus ita canentis libro sexto:

*O lignum felix, in quo DEVS ipse pependit!
Nec te terra capit, sed cali tecta videbis,
Cum rediviva DEI facies ignita micabit.*

Rev. extra.
c. 106.

Tum illa Christi ad B. Birgittam allocutio: *Veniet tempus, quo lignum, quod nunc contemnitur, terribile apparebit.* Hæc enim non possunt de sola figura crucis accipi, sed de ipsa vera cruce Domini; quæ utique sola nomine ligni in quo Deus pependit solet ac debet intelligi.

In illa igitur generali rerum innovatione, resuscitabit Christus quodammodo, ac velut redivivam repræsentabit, crucem suam, & magno splendore atque gloriâ coruscantem objiciet iudicandorum oculis; ad impiorum opprobrium atque terrorem, iustorum autem non medioerem consolationem.

Neque mirum admodum aut insolens cuiquam videri debet: si in illa luce supremi honoris, ac gloriæ, ad crucem suam, instrumentum utique extremæ suæ ignominie, in orbis totius oculis honestandam atque illustrandam, eum fateamur quidpiam extra naturæ ordinem & miraculi plenum

num facere: qui ad ejusdem crucis gloriam spargendam ac propagandam, conspicuo atque testato per plura sæcula miraculo, illam ipsam sui divisione sic multiplicavit, ut vivifici istius ligni partibus atque fragmentis universus orbis (uti loquitur S. Cyrillus) ferè repletus sit. Nam nequis fortassis eam ligni crucis prodigiosam atque divinam multiplicationem, novitiæ Theologiæ aut nimis credulæ pictatis commentum putet: Videat eam tum à modò laudato Cyrillo (qui & Ierosolymorum Episcopus erat, & rem sui temporis scribebat) non obscure assertam; tum evidentius à S. Paulino traditam, qui epistolâ quâdam de sua etiam ætate sic loquitur: *Quæ quidem crux in materia insensata vim vivam tenens, ita ex illo tempore (quo scilicet ab S. Helena inventa est) innumeris pene quotidie hominum votis lignum suum commodat, ut detrimenta non sentiat, & quasi intacta permaneat, quotidie divitiarum sumentibus, & semper totam venerantibus.* Adjungit deinde & in rem nostram: *Sed istam imputribilem virtutem & indelebilem soliditatem de illius profecto carnis sanguine bibit, quæ passa mortem, non vidit corruptionem.* Hæc S. Paulinus.

Catech. 4o
& 10.

Ep. 11. ad
Socor.

Sed neque rursus isti de vera cruce in nubibus olim appariturâ sententiæ obstare potest; quòd ea minor videatur, quàm ut toti mundo possit esse conspicua. Advertendum quippe est, eandem hinc & de Christi corpore moveri posse quæstionem: quem nimirum constat, & secundum humanam figuram crucis suæ mole non magis esse spectabilem, & tamen in ea omnibus fore conspicuum; juxta illud Apoc. 1. *Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt.*

Non deerit igitur DEO ratio; qua, sicut sacram suam humanitatem, ita & crucem suam, è nube prælustri reddat orbi toti, id est hominibus in valle Jotaphat ad judicium congregatis, perspicuam atque spectabilem; adhibitâ etiam

L

(G)

(si ea opus erit) aliquâ seu organi seu medij immutatione; quo modo B. Stephanus vel in ipso cælo vidit JESUM stantem à dextris DEI. Cùm & alioqui circa crucem addensari possit nubes aliqua translucens ac pervia, quæ tum instat crystalli pellucidæ eam decorè cingat ac vestiat; tum ipsâ, quam vocant, visibilibus specierum refractione, ejus quodammodo magnitudinem augeat, ut magis è longinquo possit conspici.

Nihil igitur est quod huic sententiæ, de veræ crucis, tanquam novi cælestis phænomeni, in judicio apparitione, suam probabilitatem adimat. Porrò hac opinione positâ, pronum est ad illud, quod principio dicebamus, gradum facere: ut scilicet non absurdè dicamus, eandem ipsam Christi crucem post diem judicij cælestibus adytis inferendam, ibiq; incorruptam ac gloriosam, veluti perenne Salvatoris nostri de subactis ac triumphatis hostibus trophæum, totâ æternitate conservandam.

Quis enim in animum inducat suum; lignum illud felix ac vivificum, tanto miraculo, sive communi orbis incendio superstes, sive coalescentibus in unum ipsius particulis redintegratum & quasi resuscitatum, tantâque gloriâ atque splendore honestatum; aut deinceps fore corruptioni obnoxium, immò reipsâ confestim corrupendum; aut gloriosum jam & incorruptum, terræ potiùs relinquendum, quàm cælo asserendum? Ut in hunc quoque sensum accipere liceat verba Sibyllæ; dum lignum istud dicit, terrâ non capiendum, sed cælestem domum, hoc est ipsa adyta ac penetralia cæli visurum. Quapropter & Thomas Waldensis, cùm pro veræ crucis in judicio instauratione atque exhibitione Chrysoptomi verba retulisset, consequenter adjungit: *Ergo ipsum lignum crucis portabitur humeris* (Angelorum scilicet ex mente S. Chrysoptomi) *quod secum in calum levabit Christus, nec relinquet solam in terris.* In quem etiam sensum fortasse

Tom. 3.
f. 158.

fortasse censebit nonnemo, Christi crucem à S. Ambrosio *De inffit.*
Virg. c. 17.
Eph. 3. v. 18
eternalem appellatam; velut sempiterno in cælis ævo dura-
turam. Idem multos velle testatur noster Cornelius. Et
videri potest Cyprianus Uberti l. 4. de Cruce c. 8. ubi expres-
sè docet; crucem cælo æternùm recipiendam, neque conve-
nire, ut Beati æternùm ejus aspectu priventur: quanquam
is in principio significet, non ipsum lignum crucis Domini-
cæ, sed ex aère condensatam crucis figuram in iudicio com-
parituram.

§. 3.

Sanctorum ad Domini crucem solennis ac festa occupatio.

Sed quoniam semel in eam cogitationem venimus, & il-
lud consequenter piè licebit cōmentari: ut, quemadmo-
dum nunc ex recepto Ecclesiæ more, Clero populoq; suppli-
cationis ergò procedenti, signū crucis præfertur, ut Christi
vexillum & nota propria militantis Ecclesiæ: ita in illâ post
homines natos solennissima lætissimaq; agminum beato-
rum è loco iudicij ad cæli templa processione, ipsum crucis
lignum præferendum sit, ut regale vexillum Domini nostri,
& perpetuum Ecclesiæ cum eo triumphantis insigne.
O diem illam (sic enim meritò illam appellem) Exaltatio-
nis sanctæ crucis verè festivam: quando non jam in Golgo-
thæ fastigio, sed in summa cælestis Sionis arce, inter lætissi-
mas totius cælestis curiæ acclamationes locabitur, splendo-
re fulgens inextinguibili, ac lauro palmisue perennibus, at-
que immortalibus amaranthis coronata! Atque exinde li-
cebit delectabitq; cæli cives, isti ligno vitæ in medio Paradi-
posito certatim circumfundi, & nunc illud complexu strin-
gere, nunc jucundè disfluviari, nunc altitudinem ejus lon-
gitudinemue metiri, nunc cognoscere loca clavorum, nunc,
si qua fortassis in eo supersint divini cruoris vestigia, ore
rimari; ad extremum altissima eorum mysteriorum, quæ in

eo facta sunt contemplatione & admiratione defixos, sub
ejus umbra requiescere.

Pòst verò ad plausus gratulationesq; conversi: Hoc
illud est, inquit, inclytum lignum, sceptrum Regis, vexil-
lum Ducis, currus Triumphatoris nostri. Hoc gladio ca-
sus est hostis, debellatæ inferorum potestates, triumphata
mors & exarmata. Salve lectule Salomonis nostri, altare
holocausti divinissimi, arca naufragantium, dux errantium,
reorum asylum, baculus peregrinantium, lignum vitæ, pi-
gnus gloriæ, clavis cæli, portus salutis, trophæum immorta-
litalis. Ita pro se quisque (quantum conjecturâ licet affe-
qui) in pulchras seu crucis seu Crucifixi laudes effusi, unâ in
varios sese affectus explicabunt, ipsis prædulces, nobis au-
tem inexplicabiles.

Sed earum rerum gustum aliquem dare studui; ut fa-
miliariorem jucundamq; nobis reddamus crucis ac Crucifi-
xi memoriam, & hoc habeamus, vel pium animi avocamen-
tum inter curas mortalis vitæ, vel dulce laborum miseria-
rumq; levamentum; atque exules ac peregrinos delectare,
incipiat in via, quod cives Sanctorum & domesticos Dei fa-
ctos, æternum tenebit oblectabitq; in patria.

Verùm cum post hæc scripta in B. Petri Damiani locum
inciderim, in quo ea quæ modò dixi, apertè ac planè tra-
duntur, placet ejus verba ad rei totius confirmationem ad-
ducere.

Is enim sermone 49. cum illa dixisset: Beatam crucem
extremi judicij tempore, Angelorum ulnis advehendam &
ponendam ob omnium oculos, non auro jam gemmisue
conspiciam, sed supra stellarum solisq; splendorem, radian-
tem: tum ita expressè in rem nostram. *Expleto itaque ju-
dicio, cum ipsa cruce omnes justi simul p-ovehantur ad regnum;
cujus olim sive in pace, sive in persecutione pertulere supplicium.
In illa igitur immortalitatis gloria, crucem splendidissimam
semper*

semper afficiunt, signumq; victoria quo redempti sunt, mundumq; vicerunt, habere se praeculis ineffabiliter gratulantur. Propterea & Salvatoris sui jugiter laudes alternant, eiq; semper gratias referentes, in illa perpetua jucunditatis amenitate tripudiant. Haec omnia B. Petrus Damiani.

CAPUT XIII.

Iugem ac devotam patientis Christi memoriam, esse magnum signum Divinae praedestinationis.

§. I.

Ejus assertionis ratio ac sensus exponitur.

Permagna vis in hoc argumento ac momenti plurimum positum est. Nam veluti ijs qui erga Christi passionem pie se affectos sentiant, non mediocri solatio; ita cuius animae de sua salute sollicitae, ad idem studium suscipiendū acri incitamento fuerit; si illud persuaserimus: Christi passioni addictum devotumq; animum, notam esse electorum propriam, & non obscurum indicium divinae ad salutem praedestinationis.

Cujus quidem rei nobis umbra quaedam atque figura proponitur Ezechielis nono capite; ubi **DEVS** offensus populi sui sceleribus, disperdere volens ac delere Jerusalem, praecipit Angelo, ut transiret per mediam civitatem, praecedens ultrices aliorum Angelorum dexteras, & signaret *Thau super frontes gementium, & dolentium super cunctis abominationibus quae sunt in medio ejus*: nimirum ut eo insigni ac notā discreti à cæteris, immunes essent communis vindictae, nec cædis discrimine implicarentur.

Ut autem observat in eum locum S. Hieronymus: *Antiquis*

L 3,

Antiquis

tiquis Hebræorum litteris, quibus usque hodie (inquit) Samaritæ utuntur, extrema Tau crucis habet similitudinem: quod videlicet hæc Hebræorum littera, eâ olim figurâ efformaretur, quâ etiamnum majuscula T apud Græcos & Latinos, aut (ut ex nummis veteribus aliquot colligunt alij) ad modum crucis decussatæ. Unde etiam Syri codices apud Ezechielem pro Thau legunt, *Signa crucem in frontibus gentium*; ut Interpretes passim advertunt. Nec desunt, qui ad hoc Ezechielis visum, unaq; Joannis Apocalypsim cap. 7. respicientes, opinentur in die judicij, signum crucis non tantum appariturum in cælo, sed etiam in frontibus eorum, quos DEVS ad salutem elegerit: quorum piâ (ut ipse appellat) meditationem, refert nec improbat noster Salmeron; & sequitur absolutè Cornelius Matth. 24. Denique S. Franciscum, signo Tau (velut amatorum crucis & electorum proprio) litteras suas consignare solitum, testatur S. Bonaventura, vitâ ejus extremâ. Itemq; expressius cap. 4. cum præmississet F. Pacificum, cum primùm ad S. Patrem accessit, vidisse magnum Thau in ejus fronte, quod colorum varietate distinctum, faciem ipsius miro venustabat ornatu: *Hoc quippe signum (inquit) Vir Sanctus magno venebatur affectu, frequenti commendabat eloquio, & in eis quas dirigebat litterulis manu ipsius subscribebat: tanquam si omne ipsius studium foret, signare Thau, juxta dictum Propheticum, super frontes virorum gementium & dolentium, ad Christum veraciter converforum.* Ita ibi.

Ad extremum illud in rem nostram singulare est & mirabile, quod de S. Humberto Episcopo tradit autor vitæ S. Amandi apud Surium his verbis: *Angelo revelante, tam sibi quàm B. Amando, coronam in cælis præparatam cognovit; atque ad indicium rei certæ, eodem Angelo imprimente, signum crucis in vertice, osse, crucis in modum implicato, visibiliter usque ad mortem deportavit.* Ubi apertè vides, crucis figuram divini-

Tom. p. 31.
ar. 40.

cap. 25.

divinitus exsculptam efformatamq; in Sancti vertice, velut notam ac signum divinæ prædestinationis.

Cui affine est, quod in pago Aquila, ditionis Luxemburgensis haud procul Treviris, asservatur (ut ajunt) vertex cranij S. Dionysij Areopagitæ; in cujus parte exteriori crux cernitur alba, cum reliquum cranium subnigrum sit, ipsâ etiam materiæ conditione & tanquam texturâ differens; quam credunt impressam à S. Paulo illum baptizante aut consecrante: de quo P. Petrus Halloix noster in Notis ad vitam S. Dionysij cap. 4.

Quæ tametsi eò præsertim pertinent; ut intelligatur, crucis ac mortis Christi efficacitas, cujus utique meritis discernantur electi à reprobis, & salventur quicumque salvantur: tamen ad hoc etiam valere possunt, ut dicamus, neque immeritò: Crucis signum inscriptum frontibus gementium, sive passionis ac mortis Christi memoriam menti ac cordi piorum altè impressam, esse characterem electorum, proprium, seu specialem notam divinæ prædestinationis. Quod quidem existimo communiter receptum apud eos, qui de signis divinæ prædestinationis tractarunt; & video pluribus disputatum, atque ex Scriptura & Patribus confirmatum à Julio Recupito, opusculo de eâ materiâ cap. 16.

Veruntamen ut ei assertioni lucis aliquid addam; obfero eam duplici ratione intelligi & explicari posse. Primum, ut hoc sensu dicatur passionis Christi memoria non vanum esse indicium æternæ salutis, quod attentè ac piè recogitata Christi passio, ita hominis mentem per se ipsa refrænet ac cohibeat, ut non faciliè admittat quidquam gravius, quo DEI ac Salvatoris sui, tam multa & tam indigna pro se passi, offensam incurrat: quemadmodum de jugi novissimorum memoria Ecclesiastici cap. 7. dicitur: eum in æternum non peccaturum, qui in omnibus operibus suis novissimorum suorum meminerit.

Atque

Mat. c. 22.

I. 6. in ep.
Rom.

Atque in hunc sensum vim habet quod passim ex S. Augustino adfertur: *In omnibus non inveni tam efficax remedium quam vulnera Christi.* id est, quàm recursum ad Christi vulnera, per attentam & piam passionum ejus meditationem. Et quod etiam magis affirmatè Origenes: *Certum, inquit, est, quod ubi mors Christi animo circumfertur, non potest regnare peccatum. Est enim tanta vis crucis Christi, ut si ante oculos ponatur, & in mente fideliter retinetur, ita ut in ipsam mortem Christi intentis oculis inspicatur, nulla concupiscentia, nulla libido, nullus furor, nulla superare possit invidia: sed continuò ad ejus presentiam, totus ille quem supra enumeravimus peccati & carnis fugatur exercitus.* Nimirum attentè in Christum suà causà passum ac crucifixum aspicienti, continuò succurrit & oboritur, illa apud S. Bernardum, animi seipsum indignantis & increpantis incusatio: *Adhuc ludam, & deludam lacrymas ejus?* Adhuc profundam & conculcabo divinum sanguinem? Adhuc addam super dolorem vulnerum ipsius?

Heb: 12.

Nec verò temere Hebræos hortatur Apostolus, ut Christi crucem ac passionem recogitent, sive (ut est in Græco) attentè & seriò cogitent, ut ne deficient animis suis adversus peccatum repugnantes.

Alio modo passionis Christi grata memoria dici potest argumentum esse divinæ prædestinationis; quòd non videatur passurus esse amantissimus Salvator, ut is malè pereat, maneatq; passionis suæ eternum exors, qui in ea piè recollenda ac meditanda constanter sese ac jugiter exercuerit. Itaque vel eum singulariter proteget, ne quam graviorem noxam incidat; vel si inciderit, permissurus non est ut moriatur absque penitentia: quo modo in re simili, etiam à nonnullis Patrum dicitur, malè mori non posse, qui Sanctissimam Christi Matrem tenerè ac constanter amaverit, ejusq; gratiam, perpetuo aliquo ac statò cultu, sedulò demereri studuerit.

Quo

Quo etiam modo, opinor, explicandum erit, quod in vita Venerabilis Matris Annæ à S. Bartholomæo, dicitur ei insinuatam esse divinitus: quotidianam vel minimam de Christi passione cogitationem sufficere ad salutem. Quòd nimirum piè credi possit speciali cura ac protectione adfuturus Salvator ei, qui ex devoto atque constanti in passionem eius affectu aliquantum temporis quotidie in ea attentè recogitanda posuerit.

Et simili aliquà interpretatione molliendum erit, quod exaggeratè dicit Innocentius III. in quadam ad Christum precatione: *Scimus quod quacunque die vel hora passionis tuæ memoriam habuerimus, salvi erimus.* *Prec. 2. de pass. Chr.*

§. 2.

Quanto ea res sit solatio Crucifixum amanti.

EX his autem apparet, quantum hinc solatium capere, aut quantam salutis suæ spem ac fiduciam concipere possint, pij amatores IESU crucifixi. Quibus utique non non temere offeratur Angelica illa vox ac consolatio: *No- Matt. 28. lite timere vos: scio enim quod IESUM qui crucifixus est, quaritis: quasi nempe abjecto sollicito & anxio timore, de sua salute potiùs confidere oporteat, eos qui IESUM Crucifixum piè quarant, qui dolorum ejus assiduè meminerint, qui in ejus vulneribus libenter habitent, qui denique in apertâ divini lateris cavernâ tutum perfugium atque asylum inveniant, ipso etiam Christo aliquando dicente S. Mechtildi: Quare times tu, quæ cor meum in pignus æterni fœderis, & in L. I. c. 25. domum refugij sempiternamq; habitationem accepisti? De quibus fortassis rursum aliquid, cùm exercitia fiduciz atque amoris proponemus.*

Audi interim in hoc argumento piè exultantem S. Bonaventuram: *Non erit, inquit, qui contra me militari audeat,* *P. I. sim. c. 7.*

M

fi

si Christi stigmatibus fuero consignatus. Vbiq; & semper habitabo in illis, ut sim quasi in castro securus ab omni impetu maligno. Et impossibile erit, quod si fuero bene in Christum crucifixum transformatus, quin sim illi conformis & cohares in regno; ubi illi sunt dilectissimi DEI, qui sunt crucifixi cum Christo. Non enim potest se DEVS negare, sanguine Christi perfuso. Hac & plura S. Bonaventura.

2. 1. Tituli
n. 186

Heb. 4.

ps. 24.

Sed facere non possum, quin hic ad extremum eruditi & pij è Societate nostra Scriptoris, P. Didaci de Avendano ea super re sententiam adscribam. Qui nempe in Epithalamio sacro, cum ad verba Pauli respiciens, docuisset, Christum pro nobis passum & tentatum per omnia, ejusq; crucem, esse thronum gratiæ, ita exinde ratiocinatur: *Ut mihi sit certum, inquit, neminem erga Christi passionem fiduciali ferventem affectu, inter reprobos numerandum.* Tum verò in hunc modum exclamat: *Gaudete felices, iterum dico, gaudete, quorum cordibus salutaris hæc affectio alid & potenter incedit; quia nomina vestra scripta sunt in caelis. Utinam ego qui hæc scribo, inter vos, ultimo licet loco, merear computari! Hoc per passiones tuas peto, tentate per omnia Pontifex; ad thronum gratiæ fidenter accedo; extende virgam auream pietatis, virgam regni tui; & dirige me in veritate tua, & doce me; quia tu es DEVS Salvator meus. & te sustinui totâ die.* Sic ille.

CAPVT XIV.

Ex passionis Christi pia gratiq; memoria fructus innumerabiles percipi.

Quemadmodum ipsa passio Salvatoris omnium nobis fons bonorum est; sive quæ ad vitam præsentem bene beateq; degendam, sive quæ ad futuræ æternæ felicitatem, pertinent; cum ea certum sit omnia nobis ex Domini JESU meritis

meritis passione ac morte consummatis sine ulla exceptione provenire: ita ex ejusdem passionis Christi gratâ assiduâq; meditatione, fructus uberrimos ac propè innumeros percipi, ratione, usu, experientiâ compertum est. Estq; rebus ipsis maximè profectò consentaneum, ut de omnium gratiarum fonte, is largiùs dicatur ac copiosius aspergi, qui pio conatu totaq; animi affectione ad eum propius se adjunxerit.

Neque id dubium esse potest, majoribus donis percipiendis perquam congruenter aptari eum, qui grande illud beneficium, cæterorum caput & originem, & constanti memoriâ teneat, & præ cæteris intelligat, & gratus agnoscat, & cultu celebret, & imitatione prosequatur; & (licet ad omnes pertineat) tanquam uni sibi privatim ac propriè impensum, ita id complectatur animo, & totò exosculetur, affectu.

§. I.

Duo quædam bonorum spiritualium genera, ex ea exercitatione universè provenientia.

PORRÒ cum duo sint, quod ad præsens spectat spiritualium bonorum donorumque cælestium genera: alterum eorum, quæ cum DEI gratia in nobis quoque posita sunt, aut à nostra etiam facultate arbitrioque pendent, ut virtutum omnium earumque actuum comparatio & exercitatio: alterum eorum, quæ extra ordinem, & libero magis singulariq; beneficio, divina bonitas quibusdam concedere consuevit, ut sunt; divinorum quidam sensus eximij, divina solatia, dulces lacrymæ, sublimes raptus, arcana cum Christo crucifixo familiaritas: constat utrorumque, hanc quam commendamus, in Christi passione recogitanda studiosam exercitationem, principium ac fontem certissimum atque perennem esse.

M 2

Et

Et sanè ad prius quod attinet: ubinam, amabo, illustriora cerni possunt, aut expressiora, quàm in passione Dominica, virtutum omnium, præsertim excelsarum atque heroicarum exempla? Quod potentius efficaciusue, ad purum & fortem DEI amorem, horrorem peccati, humilitatis studium, malorum patientiam, contemptum mortis, incitamentum? Quæ uspiam vis major, ad animos nostros, sive sancto timore percellendos, sive ad id omne quod DEO placitum & ipsi Christo acceptum sit, perpellendos? Aut in qua tandem Academia alia, certius, clarius, compendiosius traditur, mortificationis, abnegationis sui, & reliqua omnis studij cælestis, ac vitæ perfectæ disciplina?

Verùm de hoc ipso, quod hujus nostri opusculi summum ac princeps argumentum est, & nonnihil principio diximus, & in ipso decursu plura ex professo dicturi sumus.

Id duntaxat nunc addo; eam ipsam ob causam Christum Dominum, Principes quosdam, vitæ Christianæ ac piæ instituendæ cupidos, per Beatam Birgittam admonuisse: quotidie certis temporibus recordarentur vulnerum & passionis suæ; quòd (uti dicebat) inde charitas DEI in corde innovetur.

Quoad posterius: nemo tam, opinor, in Sanctorum gestis hospes ac peregrinus est, qui id quod hinc tradimus ignoret. Legantur eorum Sanctorum vitæ (potissimum autem dilectarum quarundam Christi Sponsarum) quæ se Crucifixo colendo, amando, imitando, peculiari studio ac mentis devotione addixere: & passim occurrent legenti, tam rara, tam divina, tam prodigiosa, divini in illas favoris & amoris indicia; ut non modò sensu & intelligentiâ nostrâ majora sint, sed etiam fidem propè exuperare videantur. Huc enim pertinent visa cælestia, arcanorum revelationes, ardores extatici, sponsalia mystica, cordium copulationes, commutationes, impressa cordi aut membris exterioribus passionis

passionis Christi stigmata, & alia id genus, intimæ cum Christo consuetudinis ac familiaritatis argumenta. Insuper (quæ etiam in singularibus DEI donis numerari debent, tamen si id minus mortales intelligant) intestinæ cruces, defertiones amaræ, tenebrosi languores, & ipsorum specialium Christi cruciatuum experientia & communicatio.

Quæ quidem hæc à me commemorantur, non quòd exquisita & extraordinaria DEI dona, Crucifixi discipulo immodicè æstimanda, aut cupidius expetenda existimem: quippe cui multum & abunde esse debeat, si solidarum virtutum exercitio, & forti in primis adversorum tolerantia ad Domini sui similitudinem conformetur. Sed eò potissimum hæc valent, ut intelligatur; quanto per ipsi Christo placeat impensum in suis doloribus recogitandis completendisq; studium, quando id tam miris insolitisq; rationibus, munerari & ornare consueverit: tum etiam eundem Salvatorem; quem adeò delectet, crucis suæ studiosos cultores prævenire in benedictionibus dulcedinis, & eà etiam donorum insolentia cumulare; multò minus in his quæ magis ad animæ bonum æternamq; salutem conferant, iisdem usquam defuturum esse.

§. 2.

Speciales quadam prerogative amatori Crucifixi propositæ.

SCRIBIT Thaulerus in præparatione ad felicem mortem, idq; ex eo refert Blosius, inter *Dicta Patrum verè aurea* cap. 21. ipsum dulcem IESUM dixisse in spiritu cuidam amico suo: Quisquis bonâ voluntate præditus, passionis meæ aut meditationi humiliter & studiosè, ut oportet, insiluit, novem inde utilitates consequitur.

Prima est, quòd à peccatis omnibus emundatur, & quidquid neglexit, id illi ex meritis meis restituitur.

M 3

Secunda:

Secunda: quòd ad resistendum hostibus suis ita confortatur, ut nullum ex eo triumphum referre queant: nam tamen ipse ex infirmitate nonnunquam labitur, dexteram tamen meam suppono ne collidatur & pereat.

Tertia: quòd ad bona quæque opera diversasq; virtutes peragendas, vires accipit.

Quarta: quamlibet brevi cogitatione eandem passionem meam revolvat, semper anima ejus in gratia mea renovatur.

Quinta: quòd devotè illam commemoranti, libenter ipse commoror.

Sexta: quòd arcana mihi à DEO Patre manifestata, illi similiter aliquando pandam.

Septima: quòd eum ante mortem mihi placentem reddam, & defunctum cū charis amicis meis remunerabor.

Octava: quòd nihil eorum, quæ serio & rationabiliter convenienterq; petit, illi negabo.

Nona: quòd in morte illi adversus hostes ejus assistam, & de vita æterna ipsum faciam certum atq; securum. Sic illi.

Quorum equidem fidem aut veritatem etsi non præstem, sed uti traduntur simpliciter & ex fide referam; non tamen fortassis à vero abhorretere censebit, qui hæc capitulum secum accuratius expenderit.

Primum: veluti jam in superioribus docuimus; inter omnia pietatis exercitia, nullum gratius esse Salvatori nostro, quàm ut amarissimam ipsius passionem crebrò amantèr; recogitemus, eiq; nostrâ causâ dolenti sincero corde condoleamus. Deinde: eundem benignissimum Salvatorem, ad servulis suis benefaciendum, suæq; fructum passionis cum illis communicandum, supra quàm dici aut credi potest, inclinatum atque propensum esse. Rursum: eâ summi, divinæ mortis ac passionis, beneficij perenni grataq; recognitione, dilatari meditantis cor, mentisque sinum ad
ulteriora

ulteriora DEI munera capienda, veluti capaciorem effici. Postremò: non ita accipienda quæ dicuntur, quasi ad ista sufficiat, circa Domini nostri cruciatus aliquanto tempore, intercisè, obiter aut languidè exerceri: sed eam non nisi diuturnæ, constantis, pertinacis, atque adeò fervidæ commentationis esse mercedem.

Quo modo nos quoque, hujus tractatus extrema parte, his non absimiles prærogativas, velut assiduaæ exercitationis fructus proprios, amatori Crucifixi expectandos esse confirmabimus: quorum saltem indicem ac titulos lectorem juverit in præsentiarum, cumulandorum incitamentorum gratiâ, vel cursim delibasse. Ut enim, juxta Philosophum, semen & fructus re idem sunt, solumq; differunt (uti loquitur) prioris posteriorisue ratione; quod nimirum nux, exempli causâ, aut tritici granum, aliudue ejusmodi, si ad eam plantam referatur, ex qua provenit, fructus sit; semen autem, si ad eam compares quæ ipso ex fructu possit provenire: ita nobis quoque philosophandum in præsentia; ea videlicet quæ parte extrema opusculi, quasi hujus nostræ circa Crucifixum exercitationis fructus ponimus, totidem incitamenta esse seu semina, ex quibus in legentium animis ejusdem studium exercitationis ingignatur.

I. de gener.
anim. c. 18.

C A P U T XV.

Animi esse ingratisimi, passionis Christi nunquam aut raro meminisse.

§. I.

Superni ejus beneficij gratiam meritissimò à nobis reposci.

VTi seria sanè & gravis, ita æquissima & justissima est, illa Ecclesiastici commonitio: *Gratiam fidejussoris ne obliviscaris: dedit enim pro te animam suam.*

cap 29.

Quis

Quis autem, amabò, singularis ille fidejussor, qui jam non pecuniam duntaxat, sed vitam quoque re ipsà pro clientibus dederit; nisi dulcissimus Redemptor noster, qui peccatis nostris atque debitis in se susceptis, sanguinis sui mortisq; pretio, antiquum Adæ nomen expunxit; & chirographum obligationum nostrarum, quod ipsi peccando scripseramus, velut cancellatum & abolutum crucis suæ stipiti suffixit?

Hujus igitur tam fidi, tam amantis, tam liberalis fidejussoris in nos promerita, labores, dolores, crucem ac mortem nostrâ causâ obitam, meritò monemur non oblivisci: quoniam, uti primus infimusq; grati animi sensus est, memorem beneficij vivere; ita supremum est ingrati animi dedecus, omnem ex animo benefacti memoriam deponere, & ne id quidem, quod & ipso genere minimum, & factu facilissimum videtur, benemerenti rependere.

Quod si id certè in universum, hoc est, & in omni etiam mediocri promerito, & inter quascunque personas locum habet: multò magis in hoc omnium supremo beneficio valere debet, quo & ab æterna morte redempti, & sempiternæ vitæ redditi sumus, idq; morte acerba filij DEI unigeniti, qui etiam cum adhuc inimici essemus, in tantum dilexit nos, ut semetipsum pro nobis tradiderit, & salutem nostram suo sanguine æstimârit.

Quid enim æquius esse potest; quàm ut anima nostra illi vivat, cujus morte ac beneficio vivimus? Et, si vitam ipsam, si nosmetipsos illi debemus, eoq; nomine ita à nobis diligendus est, ut & vitam vitæ, & sanguinem sanguini reddere, immò (quod audacèter generosèque pronuntiat Ludovicus Blosius) *pro illo non solum temporales hujus vitæ afflictiones, sed æterna inferni tormenta tolerare, parati simus*: quantulum id erit, si vel omnem vitam in summi illius divini amoris & gratiæ recordatione ponamus; aut omne etiam

vitæ

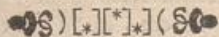
*De Spir.
v. 6.*

vite momentum (cū nullum adeò momentum sit, quo non fructum aliquem passionis Christi capimus) ei recolendæ atque colendæ dedicemus?

Quapropter & S. Isaias, cū victoriarum Salvatoris, ipsius nimirum sanguine ac morte partarum, meminisset; eumq; jam sibi proposuisset velut triumphantem, formosum in stolâ carnis suæ, & tinctis vestibus de malorum nostrorum torculari; continuò in grati animi dulces sensus erumpens: *Miserationum Domini, inquit, recordabor, laudem Domini super omnibus quæ reddidit nobis Dominus.* Ad quæ quodammodo alludens S. Bernardus, de ipsa agens amarissima Domini sui passione: *Memoriam (ait) abundantie suavitatis Sermon. 43. horum, eructabo quamdiu vixero. In æternum non obliviscar in Cant. miserationes istas, quia in ipsis vivificatus sum, &c.*

Accedit, quod ipse dulcissimus Redemptor noster, (quod alio in loco paulò ampliùs confirmabitur) nostri memoriam, studium, curam, nullo unquam momento deposuit; sed tum in omni vita, tum in ipsa etiam pressurâ tormentorum suorum, & (ut ita dicam) sub ipso ictu mortis positus, nostri amantissimè meminit, deq; nostra salute sollicitus, pretium divini sui sanguinis mortemq; suam æterno Patri pro unoquoque nostrum, etiam nominatim, obtulit. Unde est illa suavis & fortis ad passionis Christi gratam memoriam Abbatis Bloisij adhortatio: *Memor sis, oro, eorum quæ Spec. Spirit. c. 10. dulcis IESVS (qui est DEVS & Dominus & pater & frater tuus) pro te fecit, eiq; devoto corde gratias age. Ipse factus est homo pro te. Ipse semper & ubique tui recordabatur, teq; ante mentis suæ oculos habebat, faciens & tolerans libentissimè omnia pro tua salute.*

Sic ille.

§. 2.

Quorundam Christianorum eâ in parte socordiam ipsi Salvatori magnopere displicere.

Veruntamen, ut est complurium in his quæ ad spiritum spectant deploranda cæcitas; non defunt etiam inter Christianos, qui vel hujus suæ nomenclationis usque eò vivunt immemores, ut nulla unquam illos sollicitet Christi patientis recordatio; & (prout de illis conqueritur ipse Salvator cum sponsa sua Birgitta) *nunquam de intimo corde eorum processerit verbum hoc: Domine, redemisti nos; laus tibi sit pro amara tua passione.*

L. 1. Rev.
c. 6.

Iob 16.

Ut proinde etiam hanc tanquam ejusdem vocem agnoscas, in persona dolentis Prophetæ: *Terra, ne operias sanguinem meum; neque inveniat in te locum latendi clamor meus.* Tunc siquidem terra quodammodo operit obtegitq; Christi sanguinem, quando passionis ac mortis ejus immortale beneficium, quasi perpetuâ oblivione obruimus: Latet autem in terra clamor ejus; cum eorum quæ propter nos passus est, nullo sensu tangimur, & ad grandem illam divini sanguinis vocem etiam obsurdescimus. *Ipsè enim sanguis redemptionis quem sumimus, clamor Redemptoris est; ut ibi S. Gregorius.*

Zach. 11.

At, ô bone JESU, ubi est promissio illa Patris tui? *Efundam* (inquit per Zachariam Prophetam) *super domum David, & habitatores Ierusalem* (super populum nimirum Christianum) *spiritum gratiæ & precum* (vel ut apud Septuaginta legitur, *miserationis*) *& plangent eum plangitum quasi super unigenitum, & dolebunt super eum, &c.* Quota enim pars est Christianorum, quæ mortem tuam amarè plangat? quæ ex animo doleat? quæ illius feriò memor vivat? Ut eâ causâ dolens compellaris dicere, quod habet alius Prophetâ:

Ps. 30.

Oblivioni datus sum, tanquam mortuus à corde; sive, ut alij, à cogita-

à cogita-

à cogitatione. Quin etiam (quod monstri instar esse deberet, nisi per humanam vecordiam frequens jam & plusquam quotidianum esset) nimio plures sunt, ita adversum te optimum suum fidei iustorem ingrati, ut tibi etiam mala pro bonis retribuunt, & peccata peccatis cumulando, dolores tuos quodammodo exacerbent, tuæq; acerbissimæ passioni novam in dies materiam ac causam præbeant.

Merito igitur Guilielmus Abbas S. Theodorici, ante DEI conspectum se constituens: *Confundor, aiebat, & totus contabesco ex dolore cordis, quo considero opus tuum, in medio annorum vivificatum, in omnes annos, & ante & post effectum redemptionis, clarificatum, cui nullus compensari potest, cui nulla mors, nulla vita respondere sufficit, quod tamen mundus per ipsum redemptus despicit. Vsu enim ipso jam pro nibilo habemus crucifixum te videre.* & quæ sequuntur.

Merito quoque S. Franciscus nemora replebat gemitibus, divinam pro peccatoribus interpellans clementiam, & quasi coram se positam deplorans Dominicam passionem. Merito B. Jacoponus perennibus se conficiebat lacrymis; quòd *Amor* (ut aiebat) *non ametur.*

Atque ut eadem in causâ Ludovicus Blosius: *Merito singulares DEI amici sanguineis lacrymis deslere deberent, quòd hodie in toto terrarum orbe eadem præcellentissima Christi vulnera in oblivionem abierint.* Ut fanè Jeremiam imitati hoc loco dicere possimus: squalere situ & tanquam lugere vias Calvarij; eò quòd pauci sint qui transeant per eas, ut ascendant ad hunc montem Domini, & ibi considerent dolores ejus, & grati recognoscant amorem ejus.

Merito denique in ipso Salvatore (si Seraphico Doctori credimus, in tertium sententiarum scribenti) major fuit dolor compassionis de peccatis nostris, quàm passionis ex læsione proprii corporis. Ad quod confirmandum, pios quosdam vericulos adducit Philippi Cancellarij (quam

quam recentiores passim eos S. Bernardo attribuunt) quibus ille Christum ita loquentem facit, & cum ingrato peccatore exoptulante.

Homo, vide quae pro te patior.

Ad te clamo, qui pro te morior.

Vide penas quibus afficior.

Vide clavos quibus confodior.

Cum tantus sit dolor exterior;

Interior planctus est gravior,

Tam ingratum dum te experior.

C A P V T X V I.

Profundam passionis Christi oblivionem, in salutis negotio rem periculi plenam esse.

EXtremum hoc esto, ad jugem in animis nostris exfuscandam passionis Christi memoriam, atque ad piam circa Crucifixum exercitationem, incitamentum: quod licet ex haecenus dictis videatur fortasse non difficulter intelligi; tamen credidi non fore inutile, si illud seorsum exponerem, & triplici ista ratione, tametsi paucis, affirmarem.

Prima: quod veluti proximè jam à nobis dictum est, tanti, tam singularis, tamq; necessarij beneficij, quod Christi morte ac passione accepimus, oblivisci; animi sit sanè adversus ipsum amantissimum, ac profusissimum Redemptorem ingratissimi; eiq; proinde non possit speciali quâdam ratione non displicere. Ut autem ait S. Bernardus: *Peremptoria res est ingratitude, hostis gratia, inimica salutis.* Et rursum: *est ventus urens, siccans sibi fontem pietatis, rorem misericordiae, fluent a gratia, &c.*

*Serm. de 7.
miseric.
Serm. 51. in
Cant.*

Quod si universim, seu respectu cujusvis Divini beneficij, verum est: quanto magis sibi fontem obstruet caelestis gratia,

gratiæ, quæ ad eò nobis ad salutem necessaria est, qui adversus fontem ipsum gratiæ, & caput omnium divinorum beneficiorum, hoc est adversus ipsam Christi passionem ac mortem, adeò extiterit ingratus? Hinc enim idem Doctor mellissuus non dubitat asserere: *Nihil ita displicet DEO, præsertim in filij gratiæ, quàm ingratitude.* Et expressius in eam rem Doctor Seraphicus: *Quid pejus, inquit, aut magis mortiferum aut pestiferum, quàm passionibus Christi non compati, aut tanti beneficii ingratum existere?*

Serm. de 7.
miseric.
p. 2. sim.
c. 6.

Alter: quòd qui hanc ratione per cæcam quandam, fœcordiam, vivit immemor dolorum ac vulnerum Salvatoris, inconsultè se privet singulari, & (secundùm S. Augustinum) præ cæteris efficaci remedio, adversus diaboli tentamenta, & cupiditates illecebrosas; quæ nisi sedulò omniq; ope provideamus, facilè nos in peccatum pertrahunt, discrimenq; salutis. Idq; non Patres modò, sed Scriptura etiam non obscure significat; dum sollicitius nos admonet, sive (uti vidimus) ut Christum passum recogitemus, ne fortè deficiamus animis nostris adversus peccatum repugnantes; sive, ut hanc ipsam cogitatione tanquam scuto armemur, in quo videlicet possimus omnia inimici tela ignea excipere & extinguerè. Sic enim in sua priori epistola S. Petrus: *Christo igitur in carne passo (inquit) & vos eadem cogitatione armamini; quia qui passus est in carne desijt à peccatis: ut jam non desiderijs hominum; sed voluntati DEI, quod reliquum est in carne vivat temporis.* Quibus aperte significat: Hominem passionis Christi memoriâ ac cogitatione armatum, ad ipsius Christi imitationem, ita mori peccatis, ut jam non obsequatur carnis suæ desiderijs, sed in tempus reliquum, DEO vivat, ejusq; voluntati subserviat. Adeòque, quod dicebamus, assiduam passionum Christi meditationem, esse veluti quoddam animæ scutum impenetrabile: quò etiam nonnulli trahunt illud Threnorum Jeremiæ: *Dabis eis scutum*

1. Pet. 4.

Eccl. Pint. scutum cordis laborem tuum: hoc est, inquit, laborem passionis tuæ, quo tanquam scuto protegantur adversus irruentes tentationes.

Verùm ad certam peccati fugam quantopere conducatur jugis circa Christum crucifixum exercitatio; alius occurrit magis opportunus dicendi locus.

Postrema: quòd eadem ingrata passionis Christi oblivio, animum arguat, ex indole suâ (ut ita loquar) & suo tanquam ingenio ad spirituales res atque divinas, parum propensum ac comparatum. Nam profectò tam rara in multorum animis mortis filij Dei memoria, luce clarius signum est, vel admodum infirmæ ac languescantis fidei, vel exigui amoris erga tam amantem atque profusum liberatorem, vel modicæ sanè æstimationis tanti tamq; immensi beneficii, vel animi denique de æterna sua salute parum solliciti. Quibus ex capitibus clarum est, æternam ipsam hominis salutem in non exiguum discrimen adduci. Ut non temerè autores ij qui de signis ac notis divinæ prædestinationis agunt; uti passionis Christi gratam memoriam inter notas divinæ electionis; ita è diverso nullam aut exiguam ejus recordationem ac sensum, inter signa computent æternæ reprobationis. Videri potest inter alios Julius Recupitus opusculo de ea materia; ubi capite 16. istud pluribus confirmat, scilicet oblivionem passionis Christi signum reprobationis esse.

Denique quodam loco S. Bernardus, cùm de opere nostræ redemptionis ageret, illudq; (quasi indignabundus) quæreret: *Quid ad hæc dormitat affectio?* Mox quasi vocem corrigens subjungit: *Immo verò mortua est illa, non dormit, quæ huic beneficio non respondet, quæ se totam non effundit in gratiarum actionem, & vocem laudis.* Ita Bernardus.

Veruntamen sufficere hætenus, tum de hoc capite, tum universè de incitamentis ad piam circa Christum crucifixum occupationem, prout usus erat, disputasse.

CAPVT

In ps. Qui habit.

serm. 14.

CAPVT XVII.

Aspiratio & votum animæ IESV CHRISTO crucifixo devota.

His igitur, quæ hæcenus diximus, sedulo attentèque perpenſis, proclive erit, opinor, accendi, aliquo Christum crucifixum piè constanterq; complectendi desiderio; & in has ijsve affines voces affectûsve erumpere.

Memoriâ utique memor ero dolorum & amaritudinum Domini mei, & præ stupore, amore, dolore, *tabescet in me anima mea. Miserationum Domini recordabor. In æternum non obliviscar miserationes istas. Mihi, ad hæerere DEO meo crucifixo, bonum est.*

Atque hæc sit pars mea, ô bone IESV; hæc occupatio, studium, requies; hæc consolatio, sapor, dulcedo, delectatio mea.

Contemplantur aliæ sublimes animæ, quibus ea beata fors obrigit, sedentem te supra folium excelsum & elevatum, spectent constitutum ad Patris dexteram, aut complectantur sanè Unigenitum in sinu Patris, & ad dulces amplexus tuæ Divinitatis admittæ, supra pectus tuum cum dilecto discipulo, leni sopore intimæ contemplationis obdormiant, neque suscitentur rerum tumultu terrenarum. Mihi infirmo atque infimo sufficiat, si inveniam te foris fratrem meum, & inter crucis brachia pendentem, affectu complectar & deofeuler, tibi vulnerato, illuso, despreto intimè adhæream, & sub umbra ista tuæ infirmitatis respirem, dum melior dies & splendor æternus aspiret.

Nimirum ut ait quidam Propheta tuus: *Montes excelsi cervis; petra refugium berinaceis.* Qui jam perfecti sunt, instar cervorum montes excelsos habitantium, depressiora
hæc

Ps. 103.

hæc assumptæ carnis mysteria sublimiori contemplatione transcendant. Mihi, qui instar hericij adhuc spinis peccatorum oblitus sum, refugium erit Humanitatis tuæ petra; in ejus cavernis (hoc est, in sacris tuis vulneribus) asyli locum inveniam, & jugi in illis meditatione commorabor.

Et fortè erit aliquando (quæ est amoris tui suavitas) ut per ipsa vulnera introducas me ad cor tuum, & per hoc in ipsa Sancta Sanctorum, in arcana adyta divinitatis tuæ; ubi mihi immutes cor aliud, & ipse commuter in virum alterum; & spinis peccatorum depositis, jam assumam pennas ut aquilæ, aut intimis mentis affectibus, saliam & ipse sicut hinnulus cervorum, super montes aromatum.

Sed hoc quidem, quod supra votum est, æternæ illi (si ita videbitur) felicitati reservabis: at versanti adhuc in exilio & in his tenebris mortalis vitæ, fors mihi sat felix obvenerit, si casto amore tibi crucifixo conjungar, si pro te & tecum nunc patiar, tecum crucifigat, in te vivam, tecum moriar; & tecum aliquando resurgam,
& tecum regnem in æternum,

Amen.

PARS II.